

CEMAL GÖKÇE **(İMO İstanbul Şube Başkanı)-**

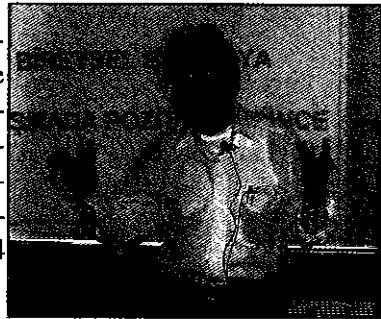
Sayın konuklar, “Başarıya Ulaşmak Çerçevesinde Profesyonellik Nedir, Ne Değildir?” konusunu Sayın Ulaş Bıçakcı sunacak. Bildiğiniz gibi Sayın Ulaş Bıçakcı sadece bugünkü seminerle ilgili olarak değil, zaman zaman kişiliğimizle ilgili, davranışlarımızla ilgili, ailemizle ilgili, toplumsal aktivitelerimizle ilgili, yaşam tarzlarımızla ilgili açıkçası hayatımızın tüm alanlarıyla ilgili olarak her zaman bizleri aydınlatırlar. Bildiklerini bize aktarmaya çalışırlar; sağ olsunlar, her zaman davetimizi karşılırlar. Bugün de “Başarıya ulaşmak çerçevesinde profesyonellik nedir, ne değildir?” konusunu tartışacağız. Son derece önemseydiğimiz bir konu. Mühendislerin profesyonelliklerini nasıl kullanmaları gerektiği konusunda ciddi problemlerimiz var. Bu noktada gerek yapmış olduğumuz işlere yönelik, gerek yapmış olduğumuz işlerin etkiledikleri kesimlere yönelik gerçekten profesyonelce davranıyor muyuz? Profesyonelce davranmamanın sonuçları neler oluyor? Benzeri konularda bizleri bilgilendirecek.

Buyurun Sayın Bıçakcı.

ULAŞ BIÇAKCI-

Teşekkür ederim. Bu benim bu salonunda üçüncü konferansım, her sene ocak, şubat gibi bir konferans yapmışız, bu sene de üçüncüsünü yapıyoruz. Geçen hafta da Silivri Temsilciliğinizde bir konferansım vardı. Böylece İMO İstanbul Şubesi'ne toplam 4 konferans vermiş oluyorum.

Mühendisler pek bu işlere bakmazlar, ilgilenmezler derken tam aksine çok önemli bir ilgiyle karşılaştım. Üstelik Silivri küçük bir yer, acaba orada da ilgi olur mu diye düşünmüştüm? Laf aramızda bu ifadelerimi

sizi olumlu yönde provakate etmek için kullanıyorum. Yoksa bir inşaat şirketi olan STFA'da bu işlerle nasıl bir özenle ilgilenildiğinin, orada sırf bu işlerden sorumlu, "Organizasyon ve Sistem Müdürü" olarak çalıştığım 10 yıla yakın bir süre boyunca en yakın tanığı olmuşumdur.

Benim için toplantıların interaktif olması önemlidir. Silivri'deki toplantı da son derece güzel oldu, salon hemen hemen doldu. Başlangıçta insanlar biraz geç geliyor, ama neticede salon doluyor. Son derece interaktif oldu. Benim ölçülerimde ve Batı standartlarında bir seminerin veya konferansın interaktif olması, yani insanların sorularıyla ve/veya görüşleri ile konuya katılmaları o toplantının iyi geçmiş olduğuna işaret eder. Yoksa insanların öyle sessiz sedasız, öğrenci gibi oturarak, not alıp ya da sadece dinleyip gitmesi benim tarzım değil.

Aklınıza gelen her soruyu bana sorabilirsiniz. ULAS yazıp bir boşluk bırakıyorsunuz ve sorunuzu yazdıktan sonra 9999'a gönderiyorsunuz..! Osmanlı İmparatorluğu Lale Devri hariç her soruyu sorabilirsiniz. İmâ etmek istediğim şu: Konuları ilkokul çocuklarına ders verir gibi böyle adım adım giderek A slaydı, B slaydı diye değil de, dallanarak ve özellikle sizlerin ihtiyaçlarınızı, sorularınızı tartışarak gidelim isterim. Onun için acaba ilgili miydi, ilgisiz miydi diye fazlaca titizlenmeden aklınıza gelen soruları sorabilirsiniz. Silivri'deki toplantıda bir arkadaş "Son olarak biz mühendislere bir-iki cümleyle tavsiye yapsanız" demişti. Çok hoşuma gitti. Yeri geldikçe o tip şeyleri de yaparız.

Daha önce benim bu konferanslarıma katılan oldu mu? (Salondan yanıt gelmeyince) Enteresan. Geçen konferansımda da bu soruyu sormuştum. Onda da daha önceki konferanslarıma katılmış olan çok az kişi vardı. Üye sayınız mı çok fazla da her seferinde yeni kişiler geliyor yoksa bir gelen beğenmediğinden ya da aynı konuşmacı diye mi gelmiyor?

CEMAL GÖKÇE-

Genel olarak herkes programlayamıyor. O çerçevede değişerek geliniyor, ama aşağı-yukarı her toplantıya geliyorlar.

ULAŞ BIÇAKCI-

Ben de sandım ki, bir kez geldikten sonra, "Bırak o herifi, saçma şapan, sivri dilli, aykırı..." felan diye düşündüklerinden gelmiyorlar. Çünkü biliyorum ki, hakkımda bu tür laflar sıkça ediliyor. Tabii latife ediyorum. Öyle düşünmedim. İnsanın, takdir edildiğini, sevildiğini, sayıldığını bilmesi erdemdir bence. Ama maalesef o erdemden çoğunlukla yoksunuz. Dakika bir, mesaj bir...

Benim kendimi tanıtmama herhalde gerek yok. Tabii konuşacağımız konular inşaatçılık değil, ben de mühendis değilim ama az önce söylediğim gibi 10 yıla yakın bir süre STFA'da çalıştım. STFA'yı bilirsiniz mutlaka, Sezai Türkeş Feyzi Akkaya İnşaat A.Ş. O zamanlar efsane bir şirketti.

SALONDAN-

Hocam, sizden sonra bitti.

ULAŞ BIÇAKCI-

(Esprili bir şekilde) Ben ayrıldım, o hale düştüler. (Gülüştüler) Tesadüfen hakikaten benim ayrılışımdan sonraki dönemlerde kötüye gidış başlamıştı, ama o zamanlar 24 ayar altın gibi bir şirketti.

SALONDAN-

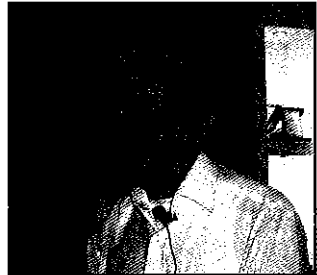
87-88 civarı.

SALONDAN-

Hocam, siz biteceğini anladığımız için ayrıldınız herhalde.

ULAŞ BIÇAKCI-

Yok öyle değil. Benim ayrıldığım tarihlerde de hâlâ iyi idi. Ama bazı kimseler çöküşün ayak seslerini duyabiliyordu. Onlardan birisi de bendim. Ama ayrılışımın nedeni bu değildi. Çocukluğumdan beri hayalini kurduğum "bakkal dükkânı" mı yani kendi işimi, **YÖNTEK Müşavirlik Ltd**'yi

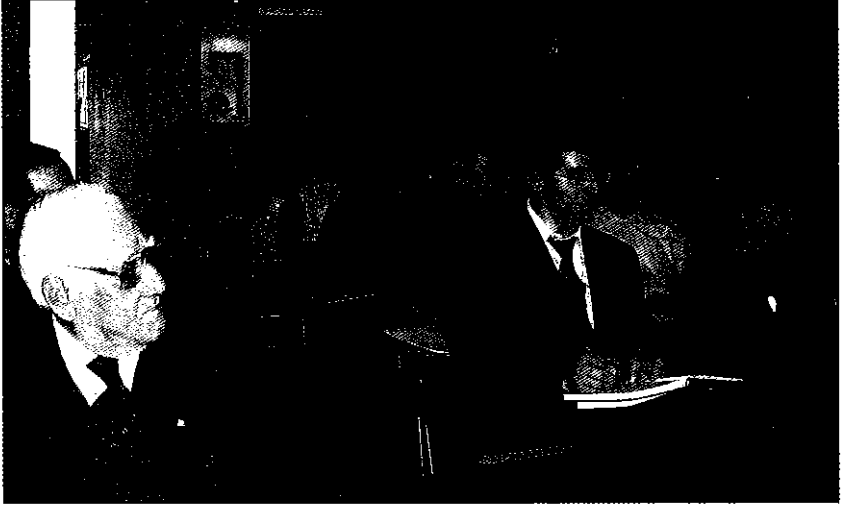
kurmak için ayrıldım. Başka çok sayıda nedenim vardı. Buzdolabı tak-sitlerimi ödemiştim mesela. Yakın zamanda acaba çamaşır makinamız bozulur muydu? Yok, onu da yeni almıştık. Başka baba masraflar da pek çıkacağına benzemiyordu. Ev kiram ne olurdu? Onu da boş ver artık, ev kirası ayırmamış olalım dedik. STFA'dan alacağım (ki, İnsan Kaynakları Müdürü'nün ödenmesine karşı çıktığı ve ödenmesini alabildiğince geciktirdiği) son maaştan başka elimde param da olmayacaktı vs... Ama ayrılmamı geciktirseydim eğer, belki de dükkanımı hiç açmayacakmışım gibi bir his vardı içimde. Tetiği çekmemin zamanının geldiğine hükmetmiştim ve de çekiverdim ansızın.

Neyse. Sezai Türkeş özellikle “yönetim”e çok düşkündür. Feyzi Akkaya'ya için de, biliyorsunuz daha çok “mühendislik” dehası derler. Her ikisine de çok yakın çalıştım. Kanaatim odur ki, her ikisi de aynı dehalik düzeyindedir.

Feyzi Beye yakın çalışmak mühendislere dahi nasip olmamıştır. Bana niye nasip oldu? Kitapları vardır Feyzi Beyin biliyorsunuz; **Şantiye El-kitapları** onları ben bastırdım. Eskiden Feyzi Bey kitap şeklinde bastırtmaz, ozalite çektirirdi. “Ağabey, bana izin ver. Bak, benim yanımda mühendis de mimar da çalışıyor” derdim. Organizasyon ve Sistem Müdürlüğü'ydük, ama yanımda mühendis ve mimar genç bayanlar da vardı gerçekten. Kızlar kendi istekleriyle, “Biz bu departmanda çalışmak istiyoruz” demişlerdi işe girerken. “Burası inşaat şirketi, ne âlâ, mühendis ve mimar da olmaları” diye düşünerek öncelikle işe almıştık kendilerini. “Ben sana vereyim onları, yardım etsinler” diyordum. Yok, o böyle, kendi tabiri ile **kamburunu çıkarır**, çizimleri kurşun kalemle aydıngere yapar, başkalarına asla bırakmaz, aydıngerleri kimseye emanet etmez, ozalite çektirir, ozalitleri katlatarak kitap boyutuna getirttirir ve kısıtlı sayıda dağıttırır. Kendisinden medet umarak ben de dedim ki, Eser Tümen'e -ismini belki bilirsiniz, Feyzi ve Sezai Beylerden sonra en tepedeki genç adam - “Ağabey, bu böyle olur mu, şık mı yani böyle?” Dedi ki, “Biz de biliyoruz, herkes de söylüyor. Ne var, sen ne yapacaksın ki?” Israr ederek, “Bunları bastırabilirim abi” dedim. O da, “Bana bak, bu konu yeni bir konu değil. Başına iş alırsın, onu söyleyeyim” demiş ve eklemiştir, afedersiniz, “Maçan sıkıyorsa sen bilirsin.” Ben,

“Evet, sıkıyor” deyince de, “Peki, ben Feyzi ağabeye bahsedeceğim” demişti. Çok denenmiş de, ben bilmiyormuşum meğer. Feyzi Bey asla razı olmamış.

Feyzi Bey o kadar titiz ki, o kadar mükemmelliyetçi ki, buna da değineceğim ayrıca bir miktar. Çünkü bugünkü yaşam politikalarımızla ve mükemmellik politikalarımızla ilgisi var.

Feyzi Bey o zamanlar şirkete haftada bir, bilemediniz iki gelirdi. Sezai Beye çıkar bir kahve içer giderdi. Alemdağ’daki mütevazı evinin bahçesinde marul filan yetiştirmiş. Bir gün bir baktım, masamın dibinde siyah bir poşet duruyor. Açtım, içinde yeşil salata var. İdare Müdürü’ne gittim. “Nedir bu yahu?” dedim. “Feyzi Bey sana da gönderdi” dedi. Bahçesinde eker, biçer onları getirir, bildiği bazı kişilere dağıtırmış. İdare Müdürü’ne demiş ki, “Biraz o çocuğa da ver bakalım bu sefer.”

Bir gün ofisime giderken rastlaştık. Yere doğru bakıyor ama bir yandan beni kestiği kesin. Üzerime doğru geldi, kısacık boyludur da, “Bey, Ulaş sen misin?” dedi. Orada bey-abi kültürü vardı o zamanlar. “Evet ağabey” dedim. Kafasını kaldırıp şöyle bir baktı, düşüne düşüne, tekliye tekliye, yavaş yavaş konuşuyor:

- "Ne iş yaparsın sen?"
- "Ağabey, ben Organizasyon Sistem Müdürü'yüm"
- "O ne iş yapar?"
- "Ağabey, bu prosedürler, sistemler, şemalar filan var ya"

Kısa bir sessizlikten sonra;

- "Yok bey yok, anlamıyorsun..."
- "Senin mesleğin ne?"

Ben de "mühendis" yada, "mimar"dan başka hiçbirşeyin onun memnun etmeyeceğini bildiğim için "Ağabey, ben..." diye kekeledim.

O da işi uzatmamak için birdenbire, "Mühendis misin sen?" diye soruverdi ve iletişimi kısa kestiği için rahatladı.

- "Hayır abi, değilim"

Anında, "Yapamazsın sen bu işi, hadi bana eyvallah" dedi ve hızla uzaklaştı gitti.

Uzatmayayım sonunda ben bu işi yaptım. Uzatmıyayım diyorum ama ne çektığimi ben ol ki, bilesin.

Yani Şantiye Elkitapları'nın ilk 10 tanesini şirketin Altunizade'deki merkezinde bana bağlı olan matbaasında bastırabildik. Hatta bir tanesini böyle yanımda getirdim. Bunlar o zaman 10 taneydi, benden sonra 11 tane oldu. Burada da herhalde satılıyor. Ayrıca bir kitabı daha var "**Ömrümüzün Kilometre Taşları**". Onu, yine kendi tabiri ile kamburunu çıkararak kendisi yazdı, ayrıca bastırıldı. Benimle bir ilişkisi yoktur o kitabın. Siz teknik adam olarak, hele şantiyeci iseniz şantiye kitapları setini kanımca mutlaka edinmelisiniz. STFA'daki mimar, mühendis ve teknik eleman arkadaşlardan biliyorum bir set almak için birbirlerini yerlerdi.

Benden, örneğin adres bilgilerim açısından iz kalsın istiyorsanız not almanıza gerek yok, kartvizitlerim var, onlardan alabilirsiniz, masanın üzerine epeyce bir miktar bırakıyorum. Bir de, beni ve şirketim **YÖN-TEK Müşavirlik Ltd**'yi tanıtan birkaç tane CD getirdim. Artık web sitesine sığmıyoruz, Oda'ya da bir tane verebilirim. Diğerlerini de isteyen alabilir, ama öncelikle bir tane Oda'nın kütüphanesine...

"Bireysel Başarıya Ulaşmada Pozitif Düşünce" ... Pozitif düşünce ve buna benzer bazı kavramlar var. Bu gibi kavramlar yarıma gidiyor. Yığılma seminerleri, kitapları var. İnsanlara dürüst başarı, mutlak mutluluk, mükemmellik ve başarı vaat ediyorlar.

Sırası gelmişken mükemmellikle ilgili bir mesajı size direktman iletmek istiyorum. Slaytta gördüğünüz bu mesaj bana dün geldi. İnternet gruplarında dolaşımında olduğu için isimler açık olabilir, çünkü gruplar açıktır biliyorsunuz. Bir adam herkese mükemmellik dağıtıyor. Mükemmel şöyle olursun, mükemmel böyle olursun, başarı mı, çok kolay, bak bu seminere gel, bu kitabı oku falan filan.

Bu arkadaşta gerçekten bu konularda uzman olan bir "uzman psikolojik danışman" yine internet ortamında şöyle yanıt veriyor. Kes/yapıştır metodu ile aynen aktarıyorum:

"Psikolojik danışmanlar mail grubuna "KİŞİSEL MÜKEMMELLİK" ile ilgili gönderdiğiniz mailleri uzunca bir süredir takip etmekteyim. Öncelikle söylemek istediğim, mükemmellik kavramı ruh sağlığı alanında istenmeyen bir kavramdır. Mükemmel olmak isteği veya mükemmeliyetçilik kişinin kendini olduğu gibi kabul etmesine ve sağlıklı bir benlik kavramı oluşturmasına engeldir. Her insan elinden gelenin en iyisini yapmak yönünde çalışabilir ama MÜKEMMEL olmayı istemek zarar vericidir. Hatta bilişsel psikolojik danışma yaklaşımlarının temel amaçlarından birisi mükemmeliyetçiliği, mükemmel olma isteğiyle ilgili düşünceleri değiştirmektir. Bu nedenle öncelikle "MÜKEMMELLİK" ve "RUH SAĞLIĞI"nı nasıl bağdaştırdığınızı anlamakta zorluk çekiyorum. Psikolojik danışmanların ortadan kaldırmaya çalıştığı bir durumu siz aşılamaaya çalışıyorsunuz.

Öğr. Gör. Serkan DENİZLİ
(Uzman Psikolojik Danışman)

Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü"

Uzman diyor ki, kişisel mükemmellik diye bir şey yoktur, çünkü mükemmel yoktur. Eski anlayışa göre böyle konuşmak ayıp, doğru ve pe-

dagojik değil sanılırdı. Ama artık birşeyler değişiyor. Gerçeklerle yüzleşmeliyiz. Aksi takdirde yaşamı algılayışlarımızda (paradigmalarımızda) gerekli ayarları yapamayız ve uzmanların söylediği gibi **ruhsal sağlığımız** ve dolayısı ile **yaşam kalitemizin** örselenmesine yol açarız.

SALONDAN-

İdeal diye bir şey yok, ideale yakın şeyler var.

ULAŞ BIÇAKCI-

Doğru. Başka? Mühendis olmayan var mı? Özellikle bu inşaat mühendisleri nevi şahsına münhasır insanlar, her tarafta varlar. Ne tuhaf ki, işsizler arasında da en çok inşaat mühendisi var.

SALONDAN-

Sayımız çok fazla, her meslekten 1 000 tane varsa, bizden 3 000 tane var.

SALONDAN-

Hayır, inşaatı inşaatçılar dışında herkes yapıyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Sayı mı fazla, o da doğru, sizin söylediğiniz de çok doğru.

SALONDAN-

O her mühendislik çeşidi için geçerli. Yönetmeliğin eksikliği, makina mühendisliğini de başkaları yapıyor, ama o bizim problemimizin dışın-da bütün mühendislerin problemi, ama genelde sayımız da bir hayli fazla.

ULAŞ BIÇAKCI-

Feyzi Beyden anlatacaktım, ama bir dallanma daha yapıyoruz. İnşaat mühendisleri nev'i şahsına münhasır insanlar demiştim; onu önce bir söyleyeyim. Bu insanlar mesleklerini çok seviyor. Ben, STFA'da 10 sene onlarla birlikte çalıştım. Bana zaman zaman "Neredeyse sen de yarım mühendis oldun" derdi bazıları. En tepe adam, "inşaat mühendisi" yazıyor kartvizitinde. Ben ona, "Siz artık bunu yazmasanız da sadece CEO yazsanız..." diyince, o da bana, "Oğlum, bırak bu fantezileri, bunca yıl mühendis olmak için okuduk" dedi. Buradaki toplantılarda da mesela geçen sefer hatırlıyorum, mesleğe özel bir sevgileri ve aralarında özel bağlar var. Makinacılar ya da ne bileyim endüstriciler, mimarlar arasında da böyle bir durum var mı?

SALONDAN-

Ben aynı zamanda da inşaat mühendisiyim öncelikle...

ULAŞ BIÇAKCI-

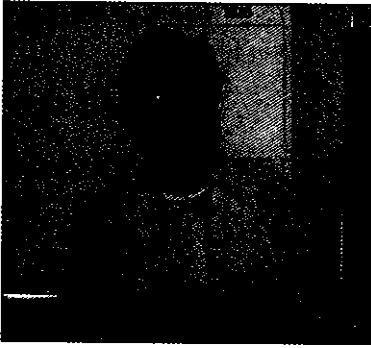
Sen de her kalıba giriyorsun be kardeşim! (Gülüştürmeler). İnşaatın sonra mastır filan mı yaptın?

SALONDAN-

Dinimiz şunu söylüyordu; iki şey söylüyordu: Dünyada mekan, ahirette iman... İki şey, mekânlar inşaat, yapılaşma... O kadar önemli olduğu halde...

ULAŞ BIÇAKCI-

Vallahi bence ona yani mühendislerin mühendislik dışında iş yapmala-

rına çok sıkılmamak lazım, tam aksine sevinmek lazım değil mi?

Hayata bakış açımızın modern ismi nedir? Vizyon, misyon, televizyon... Onun da cılkını çıkardılar; Misyon, vizyon... Televizyon da benden olsun.

Adamın bir tanesi, Sembler diye biri, hem işadamı, hem danışmanmış, diyor ki, "Seminerlerime CEO'lar katılır."

Bu arada CEO ne demek? Chief Executive Officer, yani büyük şirket gruplarında en tepe icracı, daha da basit ve anlaşılır bir deyişle en tepe adam veya kadın. Ama şimdi üç kişilik şirkette bile bakıyorsunuz CEO yazıyor kartvizitinde. Şaka değil, herkes kullanıyor artık. Aslında çok eski bir tabir Amerika'da, ama şimdi bizde yeni ve iyice yayıldı, hatta dediğim gibi ayağa bile düşürüldü.

Sembler'e devam edelim. Seminerlerinde CEO'lardan şirketlerinin vizyon ve misyonunu isimsiz, düz beyaz bir kağıda yazmalarını istiyormuş. Hatta, kimlikleri belli olmasın diye bilgisayarda yazdırıyor ve çıktılarını alıyormuş. Sonra da çıktıkları iyice karıştırıp herkese kendi şirketinin misyon ve vizyonunu ayırt etmesini istiyormuş. Ancak bir çoğu ayırt edemiyormuş. Zaten yazılanların hepsi de birbirine benziyormuş.

Bunu anlatmakla şunu demek istiyorum. Yönetime yapay birtakım şeyler hakim. Maalesef moda akımlar var. Mühendislere ve herkese tavsiye edeceğim şeyler bu akımlara kapılmasınlar ve mümkün olduğu kadar süzsünler. Okuduklarınız, duyduklarınız, kitaplar, gazete ve dergiler, televizyon programları, seminer, konuşma ve konferanslar size 100 kilogram yoğurt verebilir. Dikkat edin bu 100 kilogramdan ancak 3-5 kilogram süzme yoğurt çıkabilir ki, sizin işinize yarayacak olan da budur. Diğer kısmı yapay, sentetik üretimdir, kafa karıştırabilir ya da en azından uygulanabilirlikleri yoktur. Hatta bazen bir gram bile bir şey çıkmaz. İnsanları o kadar değişik ve yapay şeylerle etkilemeye çalışı-

yorlar ki, bunlar eninde sonunda gelip insanların ayağına tökez oluyor, bağ oluyor, engel oluyor ve, “Bak millet neler yapıyor” gibisinden yakınmalara, üzüntülere, paradokslara ve kendilerinin yeterli olmadıkları gibi kanaatlere yol açıyor. Sonuç, yine ruh sağlığımızı olumsuz etkiler.

Gazeteci Ayşe Önal benim, “Başarının Olmayan Rotası. İş Yaşamında Kişisel Kalite ve Profesyonel Düşünce ve Davranış” adlı kitabımı Millet Gazetesi’nde tanıttığı yazısında şöyle diyor:

“Yavaş yavaş Amerikan toplumu olmaya doğru gittiğimiz farkındasınızdır. *Çalışmaktan yaşamaya vakit bulamayan bütün gözü dönmüş çağdaşlar* gibi bizim de üstümüze bir *meşguliyet sendromu* yapıştı ki sormayın. Elbette *öğretmen ideolojisinin ahkamkarları* eksik kalacak değiller ya hemen her Allahın günü gazetelerde dergilerde, bu gözü dönmüştüğü çağdaş yaşama tescilleyen *yedi yahut on altın kuralı üstümüze üstümüze dayatırlar*.

İşaret parmakları havada: ‘Başarılı mı olmak istiyorsun. Şunları şunları yapacaksın... Başarı mı istiyorsun. Bedeli ağır...’ Gözbebeğimize uzanan bu *öğreti faşizmi* karşısında ellerimizi bağrımıza saklayıp içimizden şöyle diyoruz: ‘*Ben geri zekalıyım, ben bir salağım*. Başarı için adam reçete veriyor, ben zayıflama ilacı gibi bir türlü yutamıyorum. Ben bir gerzeğim.’ Artık ruhunuzu sükunete teslim edebilirsiniz. Adamın biri bir köye yerleşip – ki, adı Ulaş Bıçakçı – başarının altın kurallarının bir kocaman piar yalanı olduğunu yazmış. Böylece *başarılı insanlarla aranızdaki büyük uçurumun da zeka sorunlarınızdan kaynaklanmadığını anlamış bulunuyorsunuz.*”

Nasıl ama! Kadın adeta ciğerimi okumuş.

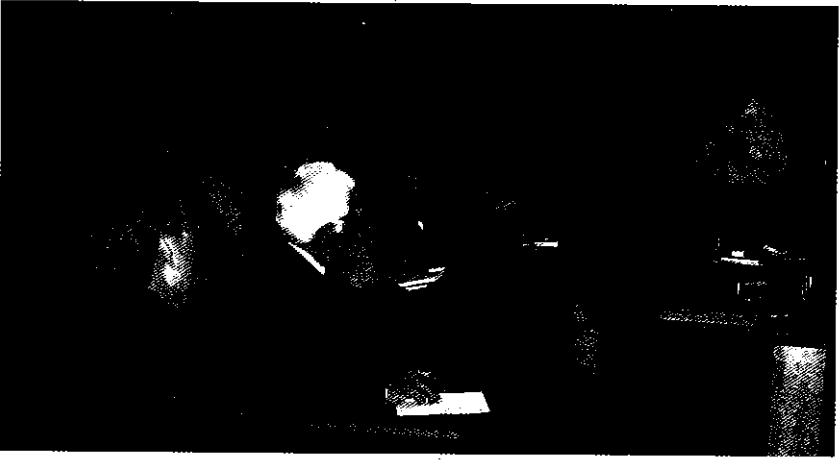
Ancak insanlar da kaşınmıyor hani. Diyorum ya değişimleri takip edemiyoruz. Örneğin bazıları hâlâ, tövbe estağfirullah işletme peygamberi *Alvin Toffler*’ın bilgiye verdiği önemi belirtmek için kullandığı, “*Bilgi, eskinin emtiası haline gelmiştir*” sözcüğünü referans vererek bilginin önemini vurgulamaya çalışıyorlar.

Özellikle bu tür işleri yaparken, yani sahada çalışırken, her türlü zorlukla karşılaşabilirsiniz. Bu nedenle, işinizi yaparken, her türlü zorlukla karşılaşabilirsiniz. Bu nedenle, işinizi yaparken, her türlü zorlukla karşılaşabilirsiniz.

Yeni teknolojileri yok, bilgisayar dizgisi yapamıyorlar. Bir temsilcilerini Feyzi Beyle buluşturdum. "Gidin, Feyzi Beyle siz kendiniz konuşun. Ben toplantıya katılmayacağım bile ki, isteklerini size rahatça bildirsin. Biz her şeyi yapacağız. Para, pul hiçbir şeyden kaçınmayacağız." Matbaacı onunla görüştüğten hemen sonra bana geldi

Bu, başlı başına bir maharet, yetenek ve sanattır.

Mükemmellik meselesine tekrar dönelim. Madem mühendissiniz Feyzi Akkaya'dan örnekleme yapayım yine. Biliyorsunuz inşaat mühendisi-
dir Feyzi Bey. Az önce bahsettiğim aydınları en nihayet bana emanet edebildiler. Ben bunları dizdirmek için matbaa arıyordum. Bizim bana bağlı olan bir şirket matbaamız vardı ama dizgi yapamıyorduk, sadece baskı yapabiliyorduk. Feyzi Bey illa tutturdu, "İTÜ hocalarının çağunluğunun kitaplarını basan bir matbaa var, ona bak önce". Bu matbaa ile konuştum. Yeni teknolojileri yok, bilgisayar dizgisi yapamıyorlar. Bir temsilcilerini Feyzi Beyle buluşturdum. "Gidin, Feyzi Beyle siz kendiniz konuşun. Ben toplantıya katılmayacağım bile ki, isteklerini size rahatça bildirsin. Biz her şeyi yapacağız. Para, pul hiçbir şeyden kaçınmayacağız." Matbaacı onunla görüştüğten hemen sonra bana geldi

ve dedi ki, “Abi, bu herif kafayı sıyırmış. Yok bu sayfa boş kalacakmış, yok bu sayfa yarım bırakılacakmış, yok yok, yok... Böyle kitap olmaz ki, biz basamayız bunu, kusura bakma” dedi ve çekti gitti.

Dikkat edin Feyzi Bey mesela, “Bu sayfa burada, şurada bitecek diyor. Bu sayfanın arkası boş olacak, baskı yapmayacaksın” diyor ve mizampajları allak bullak ediyor. Niye? Öyle. Kendi kafasına göre mükemmeliyetçiliği var. Şu çizgi normal değil, biraz kalın... şöyle, böyle olacak. Onun estetiği o. Öyle mükemmeliyetçi bir havası var ki, onlardan zerre kadar taviz vermiyor.

Şahsen ben de kitaplarımda ve yazılarımda öyleyimdir. Örneğin efendim bazen, “felan” bazen, “filan”, bazen de, “falan” diye yazıyorum. Efendim, “falan” doğruymuş ve hep aynı şekilde kullanılmalıymış. Aynı şekilde bazen, “abi” bazen de, “ağabey” yazıyorum, konuşurken yaptığımız gibi. Sana ne be kardeşim. Sen benim elimi, dilimi tutamazsın ki. Ben ayrı ayrı kullanıyorum, aynen konuşma lisanında yaptığımız gibi, seni o kadar rahatsız ediyorsa zapla gitsin. Zaten artık bu tür klasik kalıpların zamanı çoktan geçti. Konuşmalarımda daha informelimdir. Ne yapayım TRT 1 spikeri değilim ki ben, düzgün olacağım diye tatsız tuzsuz, renksiz olayım.

Mükemmeliyetçilik konusunda hep arayışlar içerisinde olduğum bir dönemdi. Mükemmeliyetçilik herhalde böyle olur dedim. Ama kitapları ben de adamakıllı kafama takınca bir ara bana dedi ki, “Bey, bırak, en âlâ, âlânın düşmanıdır. Bitir şunları artık, çok uğraşma.”

En âlâ, âlânın düşmanıdır.

“En âlâ, âlânın düşmanıdır” deyişini başka şekillerde de söylüyorlar. Bilen var mı? En âlâ âlânın düşmanıdır. Onun tabirleriyle söylüyorum. Yoksa anonim bir laf herhalde, dediğim gibi bir çok şekilde ifade ediliyor.

Feyzi Bey de matbaacının konuşmasından tatmin olmamış olaki, hiç istemeye istemeye benim önerdiğim bir başka ajansa “Peki, onları dene

bakalım” dedi. Dizgileri dışarıda yaptırıp bizim kendi matbaamızda basmaya karar verdik en nihayet. Zaten Sezai Bey de eskiden beri, “Yok hayır, bizim matbaada basalım” diye tutturuyordu.

Tabii, bu arada bir çok şeyi kırıyorum, uzatmamak için. Kitapların basımının hızlı, çabuk bir an önce bitirilmesi isteniyordu. Ben de ajansa acımasızca bastırıldıkça bastırıyor hatta onlara gerçekten haksızlık ediyordum. Gidip adamların kendi ofislerinde başlarında cumartesi, pazar dahil nöbet tutuyordum.

Kitaplardan yedi tanesi adeta Feyzi Beye sürpriz yaparcasına olğanüstü bir süratle dizilmişti. Feyzi Beye haber verdik. Dizgilere baktı, baktı ve, “Olmamış” dedi. “Neyi olmamış mesela abi?” dedim. Dedi ki, “Bir kere noktalar cümle sonlarına çok yakın”. “Ama, abi bunlar bilgisayar dizgisi. Onu ayırmamız, arasını şu kadar aç dememiz mümkün değil.” Daha başka inanılmaz istekleri oldu.

Mesela noktalar konusunda ne yaptık biliyor musunuz? “Abi, sen ne istersen söyle, ben bunları çöpe bile atar, her halukarda senin istediğin hale soktururum, bir şekilde formülünü buluruz” dedim. Ajans sahibi de bana dedi ki, “Abi nâpalım artık. Noktaları maket bıçağı ile tek tek ayıracağız - pikaj diyorlar ya - ve Feyzi Beyin istediği uzaklıkta cümle sonlarına tekrar yapıştıracağız.” Bu şekilde düzeltilmiş kitaplar geldi. Yedi kitap. Tabii o pikajlar kitapların görünümünü dışbükey, yarım kavun haline getirmiş. Feyzi Bey bir gördü ve, “Niye bunların göbekleri şişmiş böyle?” diye sordu. Dedim ki, “Her bir nokta tek tek maket bıçakları ile kesilmiş, sizin istediğiniz uzaklıkta cümle sonlarına yapıştırılmış. Göbek, onun için oluşmuş” “Yahu, bunu söyleseydiniz ya bana daha önce” dedi. Biz söylemiştik ama anlatmak istediğim, bu kadar mükemmeliyetçilik. Mesela, bu kitapları alın inceleyin. Feyzi Beyin ne kadar kendine özgü bir insan olduğunu göreceksiniz. Zaten kendine özgü ve farklı olmasaydı Feyzi Akkaya olamazdı muhtemelen.

SALONDAN-

Olumsuzluk anlamında...

ULAŞ BIÇAKCI-

Bir yerde tetiği çekmen lazım. Mükemmellik izâfi bir kavram, dolayısıyla artık öyle uğraşmış ki, tetiği çek ve bitir bu işi diyor. Peki, mükemmellik politikamızı nasıl biçimleyelim?

Bir yandan mükemmellik diye tuttururken diğer yandan bu kavramın insanların ruh sağlıklarının bozulmasında etkili olması mükemmellik paradigmamıza, yani mükemmelliği algılayış biçimimize ince de olsa bir ayar yapmamızı gerektirmiyor mu?

Feyzi Beyin anlattığım hikayesi, benim mükemmellik ile ilgili düşüncelerime ince değil epey kalınca bir ayar çekmeye başlamama neden olmuştur.

Böylesine titiz bir insan bir gün gelipte size, “Bey, bırak, en âlâ, âlânın düşmanıdır. Bitir şunları artık, çok uğraşma” derse şaşırıp kalmaz mısınız?

SALONDAN-

Geçmiş geçmiştir, geleceği bilemeyiz, bugünü yaşamak.

SALONDAN-

Paylaşma diyebilir miyiz?

ULAŞ BIÇAKCI-

Söylediklerinizin hepsinin yeri var tabii...

SALONDAN-

Kanaat diyebilir miyiz? Yetinme?

ULAŞ BIÇAKCI-

Evet ikisini de diyebiliriz. Kitaplarımdan birinin adı “*Paradigma ve Yaşam Kalitesi*”. Ben yaşam kalitesine çok önem veriyorum. Teknoloji ve çağdaş yaşam insanlara iki şey vaat etti: Bunlardan biri *refah*, diğeri *mutluluk* idi. Refah maddi alem, mutluluk ise manevi alem demektir. Siz mühendislerin de önemli bir parçası olduğunuz maddi ya-

şam alanında insanlık tarihinin son yüzyıllarında olağanüstü gelişmeler olmuştur. Manevi alandaki gelişmeler ise maddi alandaki kadar hızlı ve büyük olmamıştır. Turistleri tapınağa çıkaran kızılderili yerli rehberler arasına oturup dinlendikleri zaman kendilerine niçin oturdukları sorulduğunda şu cevabı verirlermiş:

Feyzi Beyin “Ömrümüzün Kilometre Taşları” adlı kitabından da bir alıntı yapıyorum, Feyzi Bey Sezai Bey ile bir konuşmasını anlatıyor:

“Sezai be... Nereye koşuyorsun, nereye yetişeceğiz? Ben istikbalimi temin ettim. Karacaahmet’te tapulu bir arsam var!

Sezai yapıştırdı:

Feyziciğim, benim yok. Ben daha istikbalimi temin edemedim... Gerçi bu işin şakasıydı ama, ben o anda samimiydim.”

Bu alıntıdan çıkarımlar yapmayı size bırakıyorum.

Teknoloji ve çağdaş yaşam girdabı insanları sadece biryerlere yetişmek için sürekli koşturmakla bırakmıyor, bu koşuşturma içerisinde yalnızca ruhlarının geride kalmasına da neden olmuyor, onların yaşam kalitelerinden birşeyler de alıp götürüyor. Götürdüklerinin başında da biliyorsunuz ki, **ruh sağlığımız** geliyor.

Bu nedenle hepimiz, eskiden **deli doktoru** denen psikologlara ve psikiyatlara gidiyor, artık eskiden yaptığımız gibi gittiğimizi de, doğru olarak, saklamıyoruz. Bugün yazılı ve görsel basında psikoloji ile, ruh sağlığı ile ilgili sayfalar ve programlar var. Hatta bu değişimden istifade etmek isteyen bir sürü yerli-yabancı sözde koç, sözde uzman, sözde eğitimci, sözde guru ve şarlatan, ayak suyunu ruh sağlığını şaşırmış ünlü ve sanatçılara içiren Hintli uyanıklar var. Meselenin tersten okunuşu daha da vahim. 80 yaşını aşmış bu kadının ayak suyunu içecek kadar feleğini şaşırmış insanlar var.

Din ve inanç kisvesi altında insanların içine düştükleri boşluktan istifade ederek onları sömüren uyduruk, yasa ve ahlak dışı türlü tarikatlar var. Televizyonlardan görüntülü olarak seyrediyoruz. **Panik Atak** hastalığı artık çağdaş bir hastalık(!) olarak görülüyor. “Avrupa Yakası” adlı dizide **Buhran abi**, pardon Burhan’dı galiba, Panik Atak hastalığına yakalandığına vehmediyor ve gittiği doktor kendisinde benzer belirtiler gösteren önemsiz bir gastrit olduğunu söyleyince, “Ben basit bir vatandaş değilim, ben kesin **Panik Atak** hastasıyım. Bu zavallı doktor beni sade bir vatandaş sanıyor” diye avaz avaz bağıyor. Dilek Şeniz’in bir şarkısı var, adı: Panik Atak. Göksel’in, “**Depresyondayım**” ve bir grubun “**Asabiyim Ben**” adlı şarkıları eskidi bile. İnsanlar her an maraza çıkaracak gibi. Patlamaya hazır barut fiçisi gibiyiz. Adeta gölge-mizle kavga ediyoruz. Her yerde hoyratlık var. Obsesif kompulsif bozukluk felan gibi tıbbi tabirlere eskiden dilimiz bile dönmezken şimdi ne oldukları na dair ezbere biliyoruz. Geçen sene hatırlıyorum, ben yine burada konuşuyordum. Şu beyin yerinde duruyordum, sizin orada da bir bey oturuyordu ve bir sene önce, “Ah çocuklar, vah çocuklar, adam olmuyorlar...” şeklinde yeni nesilden, çocuklarımızdan şikâyet etmişti. Ben de çocuklarımızı savunmuştum, tersten bir yaklaşımla. Demiştim ki, “Bizim okullarımızda çocuklarımız daha oyuncak tabancayı bile ellerine alamıyor. Amerika’da ise ortaokul çocukları dahi makinalı ile 25 kişiyi, sınıf arkadaşları dahil, öğretmenleri dahil tarayarak katlediyor.” Ama ne yazık ki, ülkemizde de bir sene dahi geçmeden şiddet, madde bağımlılığı, ruhsal çöküntüler, iğrenç pornolar, çocuk pornosu... çok ciddi boyutlara ulaştı.

Yeni işler türetiyor çağdaş yaşam:

Seri katil,
Nitelikli dolandırıcı,
Polat Alemdar,
Spider Man,
Örümcek Adam... gibi.

Geçenlerde küçük bir çocuk, “Örümcek Adam gibi olacağım” diye kendini bilmem kaçınıcı kattan aşağıya attı. Neyseki ölmedi. Okul çocukları Polat Alemdar gibi olmak için silah taşıyor ve birbirleri ile yarışıyor.

SALONDAN-

O da bir şey mi Hocam? Bizim Kalkandere’de 10 yaşındaki çocuğun cebinde 14’lü var. Biz demek ki Amerika’yı da aşmışız.

ULAŞ BIÇAKCI-

Vallahi bu gidişle aşarız mı diyorsunuz. Bu bahsi açayım mı diye çok ciddi düşündüm. Çünkü ben yanılmışım, toplumsal ve bireysel çürümenin bu kadar süratli olacağını tahmin etmiyordum. Onun için yaşam kalitemize çok önem veriyorum, paradigmalarımıza çok önem veriyorum. Çünkü inanıyorum ki, biliyorum ki, paradigmalarımızdaki değişiklikler yaşam kalitemizi olumlu ya da olumsuz yönde etkiliyor. Dolayısı ile paradigmalarımızda bazı ayarlar yaparsak bu hızlı çürümenin etkilerini bir miktar da olsa bastırabilir, engelleyebiliriz diye düşünüyorum. Bu konuları içeren, “Paradigma ve Yaşam Kalitesi” adlı bir kitabım var. Basılı şekli 237 sayfa olan bu kitap daha önce bir kaç baskı yaptı ve son baskısı da tükenince onu internet ortamında bir e-kitap, e-book olarak yayınlamaya karar verdim. Kitabı www.yontek.com adresindeki web sitemizden ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Veya doğrudan slayttaki linkten yararlanabilirsiniz:

Feyzi Beyin “en âlâ, âlânın düşmanıdır” lafı az önceki anlatımlarımdan da anlaşılabilir gibi beni son derece etkilemiştir. “Mükemmellik bir yere kadar, ondan sonra tetiği çekeceksin” diyor. Daha başka örnekler de var, ama siz mühendis olduğunuz için Feyzi Bey örneğini veriyorum. Mükemmellik konusunu çok düşündüm, bu konuyu, birinci baskısı 1996’da yayınlanan, “Başarının Olmayan Rotası. İşyaşamında Kişisel Kalite, Profesyonel Düşünce ve Davranış” adlı ilk kitabımda nasıl formüle etmeliydim?

Not: 472 sayfalık ve kağıt baskısı bir kaç kez yapılan bu kitabımı da internet sitemizde yayınlamaya karar verdim. Kitabı www.yontek.com adresindeki web sitemizden ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Veya doğrudan slayttaki linkten yararlanabilirsiniz:

SALONDAN-

Bizim konuyla ilgili misal verme imkanınız var mı?

ULAŞ BIÇAKCI-

Mühendislikle mi ilgili? Vallahi şu anda teknik anlamda aklıma gelmiyor, ama mühendis olarak Feyzi Bey örneğini verdim. Bulduğum çözümler şuydu...

SALONDAN-

Mükemmellik başlangıcı.

ULAŞ BIÇAKCI-

O kitap için diyorlar ki konuşma lisansı, nasıl yazılmış, böyle su gibi okunuyor. Hazreti Mevlana'nın dediği gibi, "Nasıl yazıldığını ben ol ki, bilesin" Sırf şunu çıkarmak yıllarımı almıştır, ama bunun gerçekçi bir yaklaşım olduğuna inanıyorum. Mükemmeli hedeflememek doğru, iyi bir şey değildir. Mükemmeli azami şekilde hedefleyeceksiniz, ama yakalayamadığınıza değil hedeflemediğinize üzüleceksiniz:

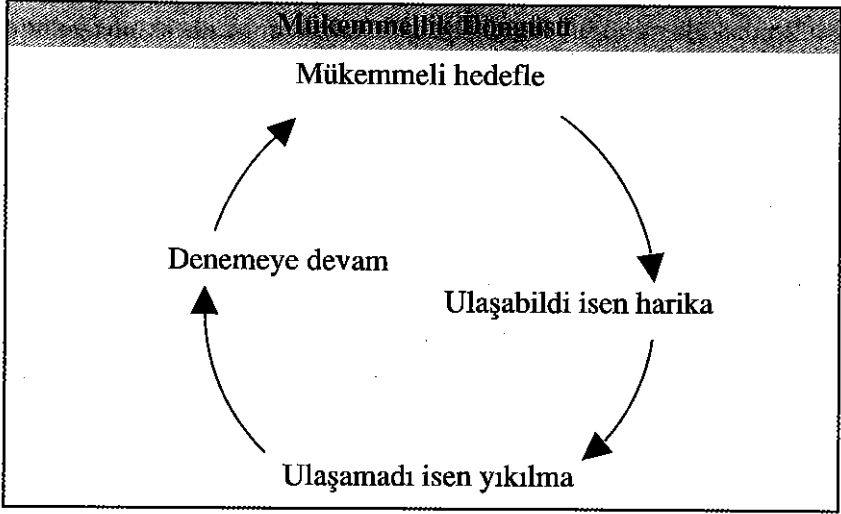
Mükemmeli geliştirebiliriz, ama değil hedeflerimizi değil

Doğrusu, günlük yaşamda ender de olsa bazen, "Mükemmel oldu" diyebiliyoruz. Ancak, "Hiç birşey geliştirilemez değildir" deyiminden yapılacak çıkarımlamalar ve konuştuğumuz diğer nedenlerle mükemmel dediğimiz şeyin aslında mükemmelin en azından bir adım öncesi olduğu apaçıktır.

Bir başka açıdan bakıldığında mükemmel olduğuna veya mükemmele ulaştığına inananların gelişimleri, ilerlemeleri durur. Bu tür insanların kompleks sahibi insanlar olduğuna da çok kez şahit olmuşumdur. Özel yaşamdaki dostluklarda da iş yaşamındaki takım çalışmalarında da en çok kaçınılması gereken insanlar bu tür insanlardır.

Mükemmel olduğuna veya mükemmelle ulaşıldığına inananların gelişimleri, ilerlemeleri durur.

“Mükemmellik Döngüsü”nü simgeleyen slayttaki gösterim sanırım bir çok bakımdan daha açıklayıcı olacaktır.

Mükemmele ulaşamadım diye depresyonlara girmek, ölmek, çökmek, infilak etmek yok. Çöksen bile kalk, parçalarını topla ve yola devam et. Pozitif düşünce çok kimseye göre nedir? Pollyanna'cılıktır, günü yaşamaktır (*carpe diem*), ama şimdilerde günü yaşamaya daha da çok önem, çok ciddi şekilde önem veriliyor. Hâlâ çocuklarımıza mükemmel olmalarını söylüyoruz. Anaokuluna imtihanla sokuyoruz ve çocuğun mükemmel ya da başarılı olup olmadığını aldığı puanlara dayanarak ölçüyoruz ve çocuğumuza da kendimize de, etrafımıza da yaşamı maalesef zindan ediyoruz. Hangisi pozitif düşünce? Çocuğunu ilk okuldan imtihanlara, at yarışı gibi yarışa sokuyorsun? Niçin? İnşaat mühendisi olsun diye... Hem de işsiz diplomalılar arasında oranı en çok olan inşaat mühendisleri iken. Haydi daha da geri gel, diplomanın hiçbir işe yaramadığını bakanlar söylüyor, anneler söylüyor, babalar söylüyor, öğretmenler söylüyor, öğrenciler söylüyor, üniversiteler, şirket ve kurumlar,

herkes söylüyor ve sen bu çocuğun gırtlakını sıkarak gibi böyle, beynini dışarı fırlatırcasına oraya programlıyorsun. Hangisi pozitif düşünce? Gerçeği, pozitif, mevcut olanı görebilseydik eğer, onlara odaklansaydık böyle saçmalıklar yapmamamız ve düşünmememiz gerekirdi.

SALONDAN-

Programlamamak mı lazım yani hocam?

ULAŞ BIÇAKCI-

Kesinlikle programlamamak. İnşaat mühendisi olsun mu, doktor olsun mu? Yahu nasıl olsun diyebilirsin? Doktorlar bugün işsiz geziyor. Bundan 5 sene önce doktorlar en elit, en zengin sınıftı. Okulu bitirip, diplomasını alıp muayenehanesini açtığı zaman zengin sınıftan sayılırdı hatta bir de mühendisler gibi ayrıcalıklı ve itibarlı sınıftan sayılırdı. Şimdi grevlere çıkıyorlar. Sen hâlâ bugünün gerçekleri ile değil geçmişin gerçekleri ile uğraşıyorsun. Benim pozitif düşünce dediğim şey yaşamı gerçeklere odaklanarak yorumlamak ve ona göre davranmaktır. Bu kadar basit. Ama gerçekleri ve değişimleri kavrayamıyor veya kavramamakta direniyoruz.

SALONDAN-

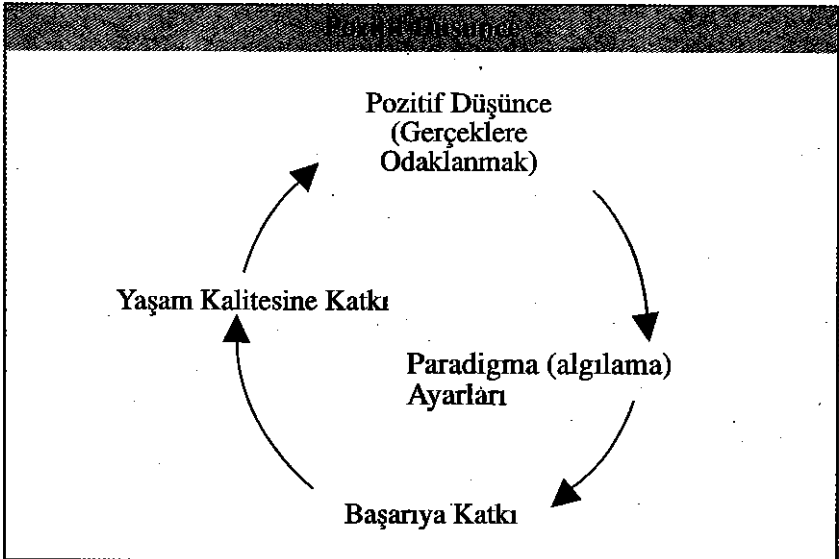
Şöyle yaklaşabilir miyiz? Bir işin olması için bütün gücünle savaşıyorsun, başarısızlıkla sonuçlanıyor. Bu süreç içerisinde edindiğin bilgi ve tecrübeyi yeterli bulup da rahatlamak...

ULAŞ BIÇAKCI-

Teşekkür ederim. Çok güzel bir algılama, güzel bir paradigma. Bu çok önemli bir konu, yine bir başka paradigma ayarı... Madem ki, "Diploma hiç bir işe yaramıyor" o zaman hiç boşu boşuna, almamalım, okumamalım, okula gitmeyelim. Bak, paradigma ayarını şöyle yapacaksın: Somut söylüyorum, eskiden üründen gelen fayda vardı sadece, ürün üretirsin, sen bir inşaat üretirsin, okula giden de diploma üretir. Bunlar çok önemliydi, ama şu andaki toplumsal yaşam, çağdaş yaşam bize şunu gösteriyor ki, ürün, mesela tahsilden alalım, diploma olsun. Okula niye gideceğim? Diploma alacağım. Bu diploma da bana iş bulacak, hayatımı garantileyecek. Palavra, bulamayacak. Değişti artık bunlar. İş

sen bulacaksın. Hangisi olumlu düşünce? İşi ben bulacağım. Öteki olumlu düşünce değil, dolayısıyla olumlu düşünce dediğimiz şey Pollyanna'cılık değil, gerçek duruma odaklanmaktır. Özellikle uzman olmayanların elindeki bilmem reiki, yoga, hipnoz, nefes alma teknikleri, stres seminerleri vesair seminerlere gidip bilmem ne atmak veya adeta umut tacirliği yapan mükemmellik, başarı ve mutluluk vaatlerine takılmak sanıldığı kadar yararlı değildir. İsterseniz pozitif düşünce konusundaki düşünce sistemimi simgeleyen bir başka döngü diyagramını daha göstereyim size.

İnsanlar hep "ürün"e odaklanmış durumda. Burada da bir paradigma ayarı yapmalıyız. Bugünün yaşamında ürünün gelen faydanın dışında bir fayda daha var. O nedir? Proses'ten gelen fayda. Proses nedir? Benim tabirimle süreç, eğitim, formasyon. Okula gidiyoruz diploma hiçbir işe yaramıyor. Niye gidiyorum ben? Böyle bir sorgulama yapamıyoruz, böyle bir şey yok, hayatımı kendine zehir edersin, mahvedersin, gideceksin. Nereden geliyor fayda? Çalışan insanların yüzde 80'i diploma mesleğinden farklı işlerde çalışıyorlar. O zaman ben niye okuyayım? Süreçten gelen fayda var. Formasyon, bugün herkes kabul ediyor

ki, üniversite meslek vermez, formasyon verir, ama biz hep negatif düşünceyle meslek verdi, vermedi, bana iş buldu, bulamadı, ÖSS'yi de, YÖK'ü de, bilmem neyi de, Allah kahretsin. Durmadan sistemle kavga, kendimizle kavga, stres, küfür, kafir, hayatımızı kendi kendimize karartmakla uğraşıyoruz.

SALONDAN-

Tabii esasta inşaat mühendisi olsa da illa ki, inşaat mühendisliği yapacak diye değil...

ULAŞ BIÇAKCI-

Çok güzel bir şeye değindiniz. Paradigma ayarlarının en önemlilerinden birisi bu. Bu konular üzerinde her yerde çoğunlukla duruyorum. İnşaat mühendisi diploması aldın, ama inşaat mühendisliği yapamıyor ya da yapmıyorsun. Allah kahretsin, niye okudum ben, 4-5 sene boşa gitti, öyle mi?

SALONDAN-

Mühendislik nosyonu kazandın.

ULAŞ BIÇAKCI-

Bravo! Eğitim kazandın, formasyon kazandın, prosesten gelen faydayı elde ettin. Prosesten gelen faydaya asla soyut diyemezsiniz. Sizin söylediğiniz konuda çok ciddi ve somut bir örnek vereceğim. İnşaat mühendisliği okudun, tıp okudun, bilmem ne okudun ya da okuduğun meslekte iş bulamıyorsun. Artık, bir işte çalışanların yüzde 80'i diploma mesleğinden farklı işlerde çalışıyor. Bu iyi mi, kötü mü? Olumlu düşünceye sahip biri ve olumsuz düşünceye sahip biri söylesin, ben onları ayıracağım.

SALONDAN-

Diploma her şey değildir, hiçbir şey de değildir.

ULAŞ BIÇAKCI-

Mükemmel bir paradigma. Basit düşün. Bak, Feyzi Bey diyor ki, meseleye önce at aklıya bak. Önce mühendisliğini konuşurma, çıplak

akılla bak. İsterseniz onun slaydını da göstereyim. Şantiye El Kitabı'nda var. Oradan taradım, sizlere aynen gösterebilmek için. Çok önem vermem nedeniyle onun, "at akli" ilkesini önce ayrı, müstakil bir slayd olarak göstereceğim. Bu ilke tabii ki, sadece mühendisler için değil pratik yaşamda herkese lazım bir ilke. Ben şahsen bu sade ilkeden günlük yaşamımda çok yararlanmışımdır. Sizlerin de bu ilkeyi sadece kendinize değil etrafınızdaki herkese benimsetmesini dilerim. Gerçekten de bir başka deyim şunu söylüyor:

Deha, problemi basite indirgemektir, kaotik hale getirmek değil.

Bu arada sözde profesyonellerin, kendilerinin ne kadar akıllı ve derya, karşılarındakilerin ise nasıl yeteneksiz ve kuru olduklarını kanıtlamak için hemen daima ikinci yolu seçtikleri de kanaatlerim arasındadır. Sorunu önce kaotik hale getirmek ve sonra da kolayca çözümü bulmakla başarılarını kanıtlamaya çalışırlar.

Mesleğe önce at akliyle bak.

Şantiye Elkitabı'ndaki alıntıyı da aynen aktarıyorum.

Mühendislik işin başından itibaren başlamaz, yani evvela bilgi dağarcığına saldırmak hatalı... Her işde prensip olarak şu yolu tut :

İşleri evvela en basit tarafından (At akli) ile ele al.

Yani o işe bir at nasıl bakarsa sende onun gibi bak ve bir karara var. Şeytanlıklar ve teknik marifetler düşünmeden...

Sonra işin parçalarına geç. Her parçayı ele alıştı yine evvela basit düşün en sonunda mühendislik tarafına başvur.

Bizim (At akli) dediğimiz şeye başkaları (Akli selim) diyorlar, fakat At aklında basitlik de var. Bütün dünya basitliği arıyor, sen de en basiti aramalısın. Bu prensip kaidesini iyi anlatmak için birkaç misal verelim:

1) Şuraya biraz beton dök diyorlar :

Beton nedir??... Çakılla kumu karıştırır, çimento koyar, biraz da su ilave edip karıştırırım. Yerine döker malayı çekerim. (At akli) bitti.

Parçalara geçelim : Çakıl ne kadar olsun kum ne kadar?
Granülometri diye birşey vardı ! (İşte mühendislik tarafı)...

Çimentoyu ne kadar koyayım, su ne kadar?
Su/Çimento oranı ve slamp diye birşey vardı ! (İşte mühendislik)
Ezbere gerek yok, kitaplarını aç.. Bitti.

Çıplak gözle bak, çok çıplak, çok yalın bak. **Yalın düşünce** diye bir şey var ya, o yalın düşünceyle baktığında göreceksin ki, diploma mesleğinde çalışmamak olumlu bir şeydir, ama hiç kimse bunu olumlu olarak algılamıyor. Özellikle bu konuda algılamayı, paradigmanı tam tersine çevireceksin. “Diploma mesleğinde çalışmamak veya çalışmamak” gerçekten de olumlu bir gelişmedir. Bunu algılayabilmek için eski, klasik kariyer anlayışından sıyrılmak yeterlidir. Son derece olumludur. Niye olumludur? **Seçeneklerin artıyor**, diploma mesleğinin ne olursa olsun, başka işler yapabilirsin demektir bu. Diploma mesleğinde inşaat mühendisi yazıyorsa eskiden sadece şantiyede ya da inşaat şirketinde çalışırdın. Bizim bildiğimiz zamanlarda, siz de bilirsiniz, benim yaşım da varsınız, şantiyede ya da inşaat şirketinde çalışmıyorsanız gizli işsiz sayılırdınız. Hatta ayıplanırdınız, “Zavallı iş bulamamış ki, bak gitmiş nerelerde çalışıyor” diye. İş yaşamı o kadar çok değişiyor ki, şimdi inşaat mühendisi dediğin insanların iş perspektifi o kadar geniş ki. Demin bir arkadaş da söyledi, ben de katıldım. İnşaat mühendisleri her yerde var, mühendislik ya da mühendislik dışı alanlarda, her yerde. Seçeneklerin çoğalması değil midir bu? Ama sen, “Ben mühendislik okudum, boşuna mı okuduk yani, 4 sene boşuna mı gitti” diye yakınıp kendini kurutursan, sen bilirsin.

Bu arada bir terane daha var, **“Sevdiğin işi yap”** diye. Bir kere okuduğun iş illa sevdiğin iş demek değilki. Okullara nasıl girildiği malum. Sevmediğini sandığın bir işi sonradan sevebilme ve sevdiğin bir işi sonradan sevmeme olasılıkları da cabası. Pozitif düşünce açısından bir gerçek de şu, hem de başımıza sıkça gelen bir gerçek: Yaşamda, **hep sevdiğimiz işi yapma lüksümüz yok artık**. Sevdiğimiz işi yapsak bile yine de o işin sevmediğimiz yanları var. Yani sevdiğin işi yap şeklindeki

tavsiye çok dar bir alanı kapsıyor. Bu tür kalıplardan kurtulur, **girişimci bir ruha sahip** olur ve gerçeklere odaklanırsanız yani olumlu yaklaşırsanız seçenekleri denersiniz. Ama toplum bu tür insanları çok iş değiştirdi, **maymun iştahlı, hiç bir yerde dikiş tutturamamış** addederken seçenekleri denemek biraz yürek ister, ezberleri bozmak, kalıpların dışına çıkmak ister. Bir de toplumdaki klasik kariyer modelinin, iyi bir kariyeri, iyi bir okuldan iyi bir diploma alıp ömür boyu, emekliliğe dek aynı iş, işyeri ve meslekte çalışmak şeklinde tanımladığını düşünürsek olumlu düşüncenin daha da zor olduğunu kavrayabiliriz.

Rezan Hanım, sizi daha önce de örnek vermiştim, İnşaat Mühendisleri Odası'nda Yönetim Kurulu Üyeliği, Genel Sekreterlik yapıyor. İnşaat mühendisi değil ya da inşaat mühendisliği yapmıyor diyebilir misiniz böyle bir kimse için? Mesleklerin uygulama alanları o kadar çeşitlendi ki. Pozitif yaklaşan insan bu gelişmeleri seçenek artışı olarak algılar. Bakın fırsat demiyorum. Birçok kimse fırsat diyor. Yanlış. **Fırsat** daima daha iyisi demek, benim **seçenek** tabirim bir inşaat mühendisi olmuşsundur da gidersin o ara pek çizgine gitmeyen işler yapabilirsin, eşitine gidebilirsin, hatta **tenzil-i rütbe** yaparak **attan inip eşeğe de binebilirsin** yani daha alt seviyede bir işe gidebilirsin. Yaşam artık öyle ip gibi dümdüz gitmiyor. Yeter ki, sen algılama ayarlarını yap. Yoksa kendi kafana göre, "aynı seviyede" bir işe gitmek insanların hayatlarının kararmasına neden oluyor. Bak, bil ki, attan inip eşeğe binmek diye tabir ettiğin durumlara bundan böyle oldukça sık rastlayacaksın. Seçeneklerin bazılarının aynı zamanda fırsat da olabileceğini söylemek de lazım tabii.

Pozitif düşünceden kastımı anlatabildim mi? Bir cümleyle birisi özetlesin. Gerçeklere odaklanmak. Gerçek ne? Herkes diyor ya, diploma bir işe yaramıyor. Yanlış. Doğrusu şu: Diplomalı mesleğe bağımlılık azalıyor.

Diplomalı mesleğe bağımlılık azalıyor.

Diploma işe yaramıyor. Bırak böyle saçma sapan şeyleri, gün gelir öyle bir işine yarar ki, hatta diplomasızlık bazen ayağına bir takılır ki,

devlet dairesine gidersin her şey diploma üzerinedir. Bu toplantımızdan sonra size önerdiğim bu tür paradigma ayarlarını gerçekleştirmenizi dilerim. Hatta az önce dediğim gibi etrafınıza da yaymanızı öneririm.

SALONDAN-

Hocam, o zaman bizim kalfalar çekirdekten yetişsin diyor. Ben de diyordum ki, mısır tanesi midir böyle tarlaya ekilsin de çekirdekten yetişsin. Biz de bu işin eğitimini aldık, göğe salmıyoruz. O zaman onları mı doğruluyoruz?

ULAŞ BIÇAKCI-

Önemli miktarda doğruluyorum. Yine sizlerin alanından örnek vereyim. STFA'da Amerikalılardan yönetim danışmanlığı alıyoruz. Ama hiç bir zaman tam memnuyet elde edemedik. O zaman dendi ki, "Biz yapalım onların görüşlerini alalım." Gündemdeki konulardan birisi ücret sistemi idi. "Sen yap götür Amerikalı danışmanların fikrini al" dediler. Ben de bir ücret sistemi yaptım, yıllar süren çalışmalarım sonunda.

Biraz hızlı anlatacağım çünkü profesyonellik konusuna geçmemiz gerekiyor. Neyse, yaptığım ücret sistemini Amerikalılara götürdük. Dünyanın paralarını verdik, ben yaptım, ama onlara sadece okuttuk. "Tamam, çok güzel" dediler. Aldım getirdim, uygulamaya başlıyoruz. Sezai Bey beni çağırdı, dedi ki, "Ulaş, senden bir ricam var" Tabii onun ricası talimattır ya, "Bak, bazı adamlar mühendis grubundan ücret alabilirsin" Örnek bir ücret sisteminde ne diyoruz; (beyaz tahtada çizim yaparak) şantiye şefi, bilmem kısım şefi, teknik ofis şefi, saha mühendisi, formen filan, bu 100 liraysa 90 tavanı, 90, 80, 70, 60 alıyor diyelim. Tipik bir ücret sistemi böyledir. Ben bazı formenler mühendis gruplarının alt sınıflarından ücret alabilirsin diye esnek bir sistem kurmuştum zaten. Niye? Çünkü öyle formenler vardır ki, gerçekten bunu hak ederler. Sezai Bey seviyesindeki bir insanın bile içinden çıkamadığı bazı sorunlarda başvurdukları formenler hatta eski kalfalar biliyorum. Bu tür formenlerden birisinin ismini bile hatırlıyorum: Güney. Sezai beyin bir keresinde mühendislerle şöyle dediğini hatırlıyorum: "Siz Güney'le konuşun, bilmem ne şantiyesinde o bir tatbikat yapmıştı, bilir bu işi o." Ve sistemi Güney gibilerinin mühendis seviyesinden ücretlendirilmesine olanak verecek şekilde değiştirdik.

Gerçek şu, pozitif düşünce şu: Ben gidip orada formenden öğreneceğim, benim diplomam var diye ukalalık etmeyeceğim. Eğer ukalalık edersen ne mesleği öğrenirsin, ne işinde geliştirebilirsin. Formen sana öğretecek, inan buna. Bir sürü örnek görmüşümdür.

Önemle belirtmem lazım ki, aynı şey tüm mesleklerde sözkonusudur sadece inşaatçılıkta değil.

SALONDAN-

Deneyim.

ULAŞ BIÇAKCI-

Evet deneyim. Birisine sormuşlar: “Eğer vazgeçmen sözkonusu olsa bilimden mi vazgeçersin deneyimden mi?” Yanıtı şu olmuş: “Bilimden vazgeçerim. Çünkü onu okuyarak tekrar elde edebilirsin. Ama deneyim yaşamakla ilgilidir, deneyimlerini tekrar yaşayamazsın.” Bazen formen ukalalık ediyor olabilir. Sen de yüzüne bir tane şaplatırsın. Laf tife ediyorum, şaplatmana gerek yok. İnsan ilişkileri bir sanattır, sen ona ne kadar yaklaşacağını, ne kadar uzaklaşacağını, ondan neyi öğreneceğinin ayarını bilmelisin. Ben onunla muhatap mı olacağım şimdi? Biz bunun için mi okuduk? Yeni mezun inşaat mühendislerinin pek çoğu iş hayatına girdikten sonra, “Biz bunca yıl burada amele başı olmak için mi okuduk?” diyebiliyorlar. Önce amele başı ol bak, ondan sonra pek çok şey olabilirsin. Nazif Zorlu’nun bir sözü var, paylaşmak isterim: “Çıraklığımı yapmadığım işin patronu olmam.”

SALONDAN-

Ben deneyim ve demokrasi diye kitap okudum. Amerika’da yazılmış, bu sizin bahsettiğiniz konuları çok içeriyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Öğrenmenin sonu yok, kimden öğrenirsen öğren. Ege Cansen’den duymuştum. Bir demir çelik fabrikasının kalıphanesini ziyaret ediyormuş. Kalıphanenin sorumlusu formen öyle bir adam ki, adamı emeklilik yaşı gelmesine rağmen emekli edemiyorlar. Çünkü bu tür kalıp işi bazan muammaya dönüşebiliyor, biliyorsunuz. O zaman da bu formene baş-

vurmak gerekiyor. O da işi çözümsüz bırakmıyor. Ege bey yetkilileri epey bir dinledikten sonra formene sormuş: “Birader, sen bu kadar bilgi, yetenek ve teknolojiyi nasıl biriktirdin?” Formen cevap vermiş: “Beyefendi ben onları, ‘**aptalı oynayarak**’ biriktirdim. Ben sorarım. Daima sorarım. Bilsem de sorarım, belki işime yarayacak bir şeyler yakalarım diye.” Ben de aptalı oynama metodu ile gerçekten çok şey kazanmışımdır.

Erdemir’e gitmiştim, bir dizi konferans vereceğim, ama daha önce fabrikayı göreyim, bir gezeyim dedim. Ben de mükemmeli arıyorum ya, seminerden önce birkaç ipucu yakalarım, bir şeyler öğrenirim. Gittik orada bilmem kaç katlı apartman boyunda dev bir fırın var: Ayşe. Yahu, bunlar beni bir gezdirdiler, o korlu alevler içerisinde her tarafta bilgisayar ölçüm aletleri, kumanda masaları, “Helal olsun bu işi dahi bilgisayarlaştırmış, kompüterize etmişsiniz, her şey tıkr tıkr yürüyor anlaşılan” dedim. Dediler ki, “Yok hocam, öyle değil, onun bazen bir inadı tutar, kimse bir şey anlamaz ve beklemekten başka hiçbir çaremiz kalmaz” Hatta şöyle dediler: “O zaman da, ‘yine aybaşı tuttu’ der geçeriz.”

Herkes sihirli reçete peşinde. Benim birinci kitabımın ismi, “*Başarının Olmayan Rotası*” Niye biliyor musun? Beni sinir ediyorlar, başarının 12 altın kuralı, bilmem ne, üstelik hepsi genelde birbirlerine yakın... Mutluluk satan kitaplar, insanların çağdaş yaşamın getirdiği ihtiyaçlarını tüketim ve ticaret haline getiriyorlar. Mutluluk da tüketilir bir şey haline sokuldu. İnsanın ihtiyacı var, hemen gırtlığına sokuyorlar. 9 tak-sitle NLP, promosyon eğitimler, hesaplı eğitimler...

Benim sihirli reçeteler vereceğimi sanmayın.

SALONDAN-

Atalarımız bir de şu şekilde ifade etmişler: Nabza göre şerbet vermek olayı. Çünkü nabza göre şerbet vermek de içinde bulunduğu duruma göre kendimizi oryante edip olayı çözmemizle alakalı. Bu yüzden bu işin rotası yok.

ULAŞ BIÇAKCI-

Yüz kere bravo size. Kesinlikle oradaki tabir öyle, “nabza göre şerbet vermek.”

SALONDAN-

Hocam bizim meslekte de şerbet vermek var.

ULAŞ BIÇAKCI-

Bravo, onu söyleyecektim ancak siz mühendissiniz, teknik adamsınız, yanlış bir şeyler söylemekten çekinerek çizmeyi aşmayayım derken siz söylediniz. Şerbet verme gibi soyut sayılan fakat pratikte somut olan ölçülerden bahsedebiliyoruz. Yani denedikçe onlar da somutlaşıyor. Seminerlerimden bir tanesine bir bey katılmıştı.

Mahmutpaşa'dan küçük bir tekstil firması. Seminerde büyük firmalardan bir sürü üst rütbeliler, genel müdürler var. O zat çekingen. Zaten çok ürkek gelmişti. Bu kadar adam arasında ben neyim ki, filan gibisinden, ama beni iki eli çenesine dayalı, herkesin mecburi konuşma sırası geldiğinde bile kendi yerine bana “Pas mı diyorsunuz” dedirtecek suskunlukta, hiç konuşmadan böyle radar gibi takip ediyor. “Nabza göre şerbet vermek” deyiminin lafı geçti bir ara, ilk kez sessizliğini bozarak aynen sizin dediğiniz gibi, “Hocam, bu nabza göre şerbet vermek gibi birşey mi acaba” dedi ama yanlış birşeyler söylediğini sanarak cümlesinin sonunda sesi kısıldı ve kızarıp bozarak, “Pek Mahmutpaşa işi oldu galiba, özür dilerim, sizler gibi insanların arasında ben susmaya devam etsem daha iyi olacak” dedi. Ben onu kurtaracağım, ama tam onu söylediğinin üzerine kurtarırsam katılımcıya kıyak yapıyor diye düşünülebilir hatta kendisi de daha mahçup duruma düşebilirdi. Tam o sırada katılımcılardan genç bir hanım kalktı dedi ki, “Hocam, ben çok özür dilerim müsaade almam, çıkmam gerekiyor, sizin söylediğinizle beyin söylediği şu ‘situational leadership gibi’ değil mi, konu da tam güzel şeylere gelmişti ama çıkmam gerekiyor” dedi ve çıktı. Durum kendiliğinden kurtulmuştu.

Seminerin başında kendisini tanıttığında hanımın Amerika'da Harvard'da okumuş olduğunu ve büyük bir şirkette çalıştığını biliyorduk

çünkü. Durumsal Liderlik anlamına gelen kavramı İngilizce olarak ifade etmesi de durumu iyicene kurtardı. **“Durumsallık Yaklaşımı”** diye bilinen yaklaşım yönetim literatürüne bile girdi çoktan ama uygulamada insanlar duruma ve koşullara göre değil hâlâ temelleri 200, 300 yıl önce atılmış kurallara göre davranıyor. **“Durumsallık Yaklaşımı”** yani, öz Türkçesi ile; **“duruma göre.”** Al sana paradigma ayarı: Duruma göre, nabza göre artık Mahmutpaşa işi değil, kararlar duruma ve koşullara göre alınır, yüzyıllar öncesi konulan kalıp ve kurallara göre değil.

O mahçup beyin birdenbire nasıl rahatladığını anlatamam. Ellerini çenesinden çekti, bir işadamı gibiydi artık, kızarmış yanakları da normalle dönmüştü. Ayşe Önal'ın tabirleri ile bundan böyle **“Ben geri zekalıyım, ben bir salağım. Ben bir gerzeğim”** demeyecekti. Artık ruhunu sükunete teslim etmişti. **Kanımcıca başarılı insanlarla aramızdaki büyük uçurumun da zeka sorunlarımızdan kaynaklanmadığını anlamıştı.**

Evet, nabza göre şerbet vermek, duruma göre davranmak. Mesela, aşçılar gramajları verir 250 gram bilmemne, 20 gram bilmem.... **iki taşımlik kaynatacaksın** diyor. İki taşımlik da ne, bunun neresi, nasıl ölçü oluyor... **Kulak memesi kıvamına gelinceye kadar yoğur** diyor bir başka ölçü. Biz böyle şeyleri göz ardı etmememiz lazım, özellikle günlük yaşamımızda... Ben şuna da inanıyorum, başarı dediğimiz şeyin ne olduğunu tam bilmiyoruz. Klasik cevaplar var, size sorunca en çok verilen yanıtlardan bir tanesi şu: **Hedeflere ulaşmaktır. Hedef nedir? Hangi hedef? Başarının başka tanımı var mı?**

SALONDAN-

Sonuç almak.

SALONDAN-

Ulaşılabilir hedef koymak gerekiyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

O mükemmellikle doğrudan ilgili. Mükemmellik ne? Mükemmellik hedefleriniz de ulaşılabilir olmalı.

SALONDAN-

Özellikle insanların yararına olan bir şeye ulaşmak. Herkes ortak akıl olarak ona karar verir.

SALONDAN-

Her insanın hedefi farklı olabilir.

SALONDAN-

Başarı aslında kişiden kişiye değişebilir. İnsan bir şekilde içinde bulunduğu toplumun empoze ettiğine ulaşma ihtiyacı gibi hissediyor. Belki de kişisel olarak o hedefe ulaştığı zaman başarılı olamayacaktır, ama toplumun baskısıyla onu bir hedef olarak görüyor, başarı odur şeklinde ona ulaşmaya çalışıyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Söylediğiniz nefis ve paradigmalarımıza şekil verebilecek bir saptama.

REZAN BULUT-

Başarıyı şöyle ifade edebilirim, doyuma ulaşmak bir başarıdır. Daha doğrusu mutluluk diye ifade etmek gerekiyor. Doyuma ulaştığınız noktada siz kendiniz eğer mutlu oluyorsanız o başarıdır.

SALONDAN-

Yaşama ve doğaya katkıda bulunmak.

SALONDAN-

Kendini tatmindir.

ULAŞ BIÇAKCI-

Vallahi söylediklerinizin hepsi doğru, ama sizinkini, kendini tatmindir'i ilk defa duyuyorum. Doğru ama. Hatta çok doğru.

SALONDAN-

Evensel olmalıdır başarı, Amerika bugün Irak'ı öldürüyor, o da bir başarı, insanları öldürüyor, kendine göre bir başarı... Evrensel değeri var mı?

ULAŞ BIÇAKCI-

Yine çok güzel bir saptama.

SALONDAN-

Kaybetmediklerimi kazanmadır diyorum.

ULAŞ BIÇAKCI-

Bu da çok güzel. Vaktimiz az olduğu için uzatmıyorum. Hep birlikte mutabık olduğumuz gibi başarının tanımını bile net değil, izafi, kişiden kişiye değişebiliyor, zamana göre değişebiliyor.

SALONDAN-

Sözlük anlamı şu mudur? Hedeflere ulaşma mıdır?

ULAŞ BIÇAKCI-

Başarı mı? Doğrudur, en sık rastlanan tariflerden biridir bu. Başarı peşinde koşuyoruz, ama başarı ne? Çok net bildiğimiz yok. Hepimize göre fark ediyor, ama ona rağmen çoğunlukla kullanılan tanımlar var başarı için. Bunlardan bir diğeri Rezan Hanımın söylediği gibi mutluluktur. Belki de mutluluk insanoğlu tarafından bu kadar aranır hale geldiği için emtia haline geldi, alınır satılır oldu, içi boşaltıldı, tüketim aracı haline döndü, umut tacirliğine konu oldu.

SALONDAN-

Ölçülü ve dengeli yaşamak, bilinçli yaşamak, korkusuzca cesaretli yaşamak, belki erdemli...

ULAŞ BIÇAKCI-

Çok güzel tanımlar yaptınız. Ben mutluluk lafını daha önce konuştuğumuz nedenlerden dolayı çok kullanmam. Onun yerine **iç huzuru** diyorum. Aşırı tanımlar üzerinde de çok durmam. Zaten Beden Dili'nden biliyoruz ki, sözcükler ifade edebileceklerimizin sadece %10'unu içerebiliyor.

Orhan Veli'nin dizelerini biliyorsunuzdur elbet:

Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,

Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu

Bu derde düşmeden önce.

Bir yer var biliyorum;

Her şeyi söylemek mümkün;

Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;

Anlatamıyorum.

Mesela, profesyonellik meselesinde de şöyle deniyor:

Pratik yaşamda tek tip tanımlar bizi hiçbir yere götürmüyor. O zaman ben de diyorum ki, profesyonellik için mesela kısacık, eski tabirle “etrafını cami ağyarını mani” yani ilgili her şeyi içeren, ilgili olmayan her şeyi de dışarıda bırakan ancak günlük yaşamda bir işe yaramayan bir kaç cümlecik bir tanım yerine bir tanımcıklar seti yapalım, başarı, mutluluk ve olumlu düşünce hakkında yaptığımız paradigma, algılama ayarlarında yaptığımız gibi.

Benim profesyonellik anlayışım iki temel taşı üzerine oturur. Bunlardan birincisi profesyonelliğin sadece *yönetim* ve *yöneticiye* değil *herkese* ait bir *düşünce* ve *davranış biçimi* olduğudur.

Profesyonellik sadece yönetim ve yöneticiye değil, A’dan Z’ye, tepeden tırnağa herkese ait bir düşünce ve davranış biçimidir.

O zaman benim profesyonel davranış hakkındaki algılayışımı yansıta-
cak bir tanımcıklar seti yapmam gerekiyordu ve 1990’lı yılların başın-
da seminerlerimde kullanmak üzere bunu yaptım, ismine de “**Profesyo-
nelizm Şartnamesi**” dedim. Sizlere slaytlarını göstereceğim. Ama
slaytlar grafik ve animasyonlar içeriyor. Onların özeti olan bir sayfacı-
ğı da sizlere düz metin olarak dağıtacağım. Slaytların çıktıları dağıta-
mam çünkü grafik ve animasyonlar nedeniyle düzgün görünmüyorlar.

İkincisi de, profesyonel davranışı tanımlamaya çalıştık ama geriye
önemli bir soru kaldı: Profesyonel kimdir, hatta kim değildir? Bu konu-
da da yine benim algılamamı yansıtabilecek bazı açıklayıcı örnek ta-

nımcıklar geliştirdim. “**Profesyonel kimdir, kim değildir**” başlığı ile onu da bir sayfaya sığacak şekilde yaptım. O sayfacık da size dağıtılacak. (Editörün notu: Bu iki sayfanın içeriği bu kitabın son bölümünde de aynen yer almıştır.)

Hintli bir guru, nedense yabancıların söylediği laflara biz daha fazla itibar ediyoruz ya onun için bu Hintli’den aktarayım: “**Mutluluk için çok uğraşma, aşırı mutluluk çabaları insanı mutsuz eder**” diyor. Maalesef günde 24 saat, haftada 7 gün mutluluk yok. Hatta mutsuzluk mutluktan daha sık bulunuyor yaşamın içinde. Tanrı hamuru böyle yoğurmuş; işte gerçeklik bu, olumlu düşünenler bunu algılar.

Bir örnek daha ver diye soracaksan, tanıımı çok yoktur böyle şeylerin derim. Hâlâ ısrar edersen, illa çok kısa olarak en önemli saydığım tanımını ver dersen sık sık söylediğim gibi gerçeklere odaklanmak derim. Burada gerçek nedir?

Mutlu insanlar mutlu, mutlu insanlar yardım

Böyle bir gerçeklik karşısında olumlu bakış, olumlu algılama konusunda size ancak şöyle bir tavsiye yapabilirim.

Mutlu insanlar mutlu, mutlu insanlar yardım eder. Mutlu insanlar mutlu, mutlu insanlar yardım eder. Mutlu insanlar mutlu, mutlu insanlar yardım eder.

Bu pozitif bir düşüncedir ve mutlu anların kıymetini bilmene, onları daha iyi yaşamana, mutlu an ve günlerini arttırmaya yardım eder. Mutsuz anlara da katlanma gücümüzü artırır. Pozitif düşünceden meramımı anladınız herhalde. Mutluluk konusunda yine Feyzi Bey’den bir şey aktaracağım. O, “**bahtiyarlık**” diyor. Bilmem ikisi aynı şey mi. Ben aktarayım da size bir felsefe, bir algılama bir paradigma olsun, Ömrümüzün Kilometre Taşları kitabından aynen alıyorum:

“Hayat felsefem řu matematik formüle dayanır:

Konfor + bahtiyarlık = Cte (Sabit)

Konforu, lüksü ne kadar arttırırsanız; bahtiyarlık o kadar uzaklaşır. Yaşam boyu bu formüle sadık kaldım. Konforun asgarisi ile yetindim, lükse hiç saptım.

Birinci formüle bağlı ikinci formül:

Paranın fazlası lüktür, çünkü lükse sarf edilir. Buradaki paradan kasıt, tabii ki şirket sermayesi değil, şahsi servettir. Şirket sermayeleri devlet kontrolü altındadır. Resmi hesaplar arasında 'Patrona bir paket Bafra sigarası' kaydına dahi rastlansa suçtur."

Başarı, mutluluk, mükemmellik ve olumlu düşünce meselesini kapıyorduz.

SALONDAN-

Mühendislerin aynı zamanda iyi bir felsefeci olması lazım.

ULAŞ BIÇAKCI-

Bu yaklaşımınız için sizi gerçekten kutlarım. Felsefenin önemi giderek artıyor. Daha önce bahsettiğim ve internet ortamındaki web sitemizde ücretsiz olarak yayımlandığını söylediğim, "Paradigma ve Yaşam Kalitesi" adlı kitabımda felsefe konusunda bazı notlarım var.

http://www.yontek.com/ekitap_paradigma.asp linkinden kitaba ulaşabilirsiniz. Bu konuşmamda da dikkat ederseniz sizlere felsefe taşları sunmaya çalışıyorum. Siz onları, kendinizdekileri, başka yerlerden elde ettiklerinizi kullanarak felsefenizi inşa edeceksiniz. Buna bazen paradigma ayarları da diyorum. Fazla kalıplama yapmamaya da özel bir özen gösteriyorum. İnsan kalıplarını kendisi geliştirmeli.

Az önce bir arkadaş şöyle dedi: "Başarı aslında kişiden kişiye değişebilir. İnsan bir şekilde içinde bulunduğu toplumun empoze ettiği ulaşma ihtiyacı gibi hissediyor. Belki de kişisel olarak o hedefe ulaştığı zaman başarılı olamayacaktır, ama toplumun baskısıyla onu bir hedef olarak görüyor, başarı odur şeklinde ona ulaşmaya çalışıyor." İşte gerçekten yararlanılabilecek bir felsefe taşı. Başkalarının (toplumun) kalıpları ile yaşamak denebilir buna. Evet toplumsal kalıplardan kurtulmak çok kolay ve tamamen mümkün olmayabilir ama gerçeklere odak-

lanarak iç huzurumuzu olumlu yönde etkilēyecek bazı paradigma ayarları yapabiliriz. Felsefe konusundaki yaklaşımlarınızdan cesaret alarak başarı ve mutluluk hakkında ortaya sadece düşündürmek amacı ile iki soru atacağım. Bu kısıtlı vakitte bunlar hakkında tartışma açamayacağız. Zaten o tür tartışmalar hayat boyudur sürüyor ve sürecek.

Başarı mutluluk getirir mi?

Her başarılı olan mutlu mudur?

ULAŞ BIÇAKCI-

Tabii, bu tartışmalar sonsuza kadar gider, ama benim mühendislikle ilgili görüşüm şu: Sen benim gibi benim kafamın içindekileri öğrenir, alabilirsin, ama ben seninkini alamam, mühendislik okumam lazım. Mühendislerin böyle bir avantajları var. Mühendislik okumuş olup da hiç mühendislik yapmamış insanlar var. Sadece inşaat mühendisliği için değil tüm alanlar için geçerli bu. Mühendislerden şu cümleyi çok duymuşumdur, siz de duymuşsunuzdur: **Ben hiç mühendislik yapmadım, ama mühendislik eğitimi bana çok şey kazandırdı.** Duymuşsunuzdur, değil mi? Ürünü yani diplomayı hiç kullanmadım, ama bu prosten gelen fayda... Pozitif düşünce bunlar...

Mühendislik olsa da olmasa da okula gitmek, o süreçten geçmek. Koç Üniversitesi'nde verdiğim bir konferansta diploma bir işe yaramıyor, insanların yüzde 80'i diplomalarının mesleğinden başka işler yapıyor gibi soruların yanında diploma mesleğindeki bir işte çalışanlar okuduklarının yüzde kaçını kullanabiliyordur acaba gibi bir soru da gündeme getirilmişti. Siz okuduklarınızın yüzde kaçını kullandınız, özellikle meslek hayatınızın başında?

SALONDAN-

Hepsini kullanmaya çalıştım.

ULAŞ BIÇAKCI-

Kullanmayı amaçlıyorsunuz, kendinizi geliştiriyorsunuz o anlamda varım. Yani siz deneyimli kişisiniz. Kendinizi geliştirdikçe elbette ki, kullanım oranı artar.

SALONDAN-

Amacım var benim, amacım hedefe varmam, başarıyı yakalamak, başarı bir fayda sağlamaktır. Bu faydayı sağladığım anda pozitif faydayı sağladığım anda başarmışım demektir.

ULAŞ BIÇAKCI-

Peki, başka yüzde verecek var mı?

SALONDAN-

İlk yıllarda yüzde daha fazla belki, ilk yıllarda aldığı eğitimde kullandığı yüzde fazla, daha sonra deneyim birleşerek mühendislik ileriki yaşlarında daha azalıyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Benim söylediğimin tersi gibi görünüyor ancak enteresan bir şey söylediniz demek ki deneyim insanı formel tahsilden daha fazla geliştiriyor.

SALONDAN-

Ana işlemleri yok ediyoruz tabii, ilk önce ben ilk projemde diploma projesi gibi proje yaptım. 9 ayda bir proje yaptım. Amcam bana sen bu işten ekme yiyemeyeceksin dedi. Ben gocundum, ama tabii 9 ayda bir proje yaptım, birkaç tane proje yapacağım ki, geçineceğim.

ULAŞ BIÇAKCI-

Şu prosten, işlemden, gidiş geliştten, Türkçe'si okula gidiş geliştten gelen yarara değineceğim. Koç Üniversitesi'ndeki bir konferansında katılımcı gençler ve genelde bana e-mail mesajı gönderen gençlerden edindiğim intibaya göre işyaşamında okulda okunanların ancak %20'si kullanılıyor. Aslında rakam değil önplanda olan. Sadece çok az bir kısmı demek bile yeterli. Örneğin fizik mezunuysam ve fizik alanında iş bulduysam işyaşamımın başlangıcında okuduklarımların ancak yüzde 20'sini kullandırım dedi öğrenciler. Ama çok olumlu bir görüş olarak bir arkadaş dedi ki, "Hocam o yüzde 20 meslek, fizik alanında, inşaat mühendisleri için inşaat mühendisliği alanında edinilen bilgi demektir, ama bir de sosyal faaliyetlerde bulunmak var, sosyal olmak var, ilişki-

ler, yani belkide bizim kullandığımız tabirle süreçten gelen yararlar var. Onlardan da bir yüzde 10 koyalım” dedi. Yaşama böyle bakacaksınız, yoksa diploma işe yaramıyor da, niye okuduk da filan, en sonunda bunalımlar içine girer ruh sağlığı ve yaşam kalitenizi hırpalarsınız.

SALONDAN-

İlkokul, ortaokul çağlarında hocam bunları niye okutuyorsunuz, ileride ne işimize yarayacak diyorduk.

ULAŞ BIÇAKCI-

Hiçbir yere gidemezsin böyle düşünerek. O zaman şuna gelir: Biz niye yaşadık, bu kadar çalıştım, para kazanamadım, sinemaya gittim memnun olmadım, kitap okudum beğenmedim, Allah kahretsin. Ben evde bakıyorum yıllar önce kitap okumuşum, nasıl kırmızılarla, yeşillerle rengarenk çizmişim satır altlarını ama aklımda bir noktası bile kalmışsa ne olayım. Şimdi onları okuduğuma pişman mı olayım yani. Kaldı ki, sen aklımda hiç bir şey kalmamış derken acaba aklının derinliklerindeki sana bugün dahi yön veren kırıntıları atlamıyor olmayasın?

SALONDAN-

Prosesten gelen fayda anlamında söylüyorum, mezun olunan kurumun kurumsal kimliğinden mezun olunduktan sonra da fayda görme olayı.

ULAŞ BIÇAKCI-

İçinizde İTÜ mezunu var mı?

SALONDAN-

Evet, ben İTÜ'lüyüm, ben Boğaziçiliyim, ben ODTÜ'lüyüm, ister istemez belli başlı kapıları açıyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Hâlâ bir miktar açıyor, ama bak bunun için de kendinizi helak etmeyin. Özellikle gençlere söylüyorum, meslek seçeceklere, üniversite seçeceklere veya üniversitede okuyanlara söylüyorum. Ölüyorlar, bitiyorlar Boğaziçi'ne, ODTÜ'ye, Bilkent'e giremedik diye. Etrafınıza bir baksanız, Boğaziçi'ne gidemedik diye ölüp bitmek, Boğaziçi mezunlarının

aleyhine piyasada gelişen değer yargıları karşısında gerçekleri görememek olumsuz düşünmek demektir. Boğaziçililer hakkında gelişen kanaatler nedir?

Yarın müdür olmak isterler,
İşin hammaliyesine karşı koyarlar,
Ellerini taşın altına sokmazlar,
Yüksek ücret isterler,
Hızlı yükselmek isterler,
Öbür gün de genel müdür olmak isterler.

Böyle bir hava var, hepiniz biliyorsunuz, ama hâlâ ana-baba diyor ki Boğaziçi'ne gitsin, sen de öyle diyorsun, ondan sonra Boğaziçi'nin puanları yükseliyor, herkes de diyor ki, ama o iyi okul, puanları yüksek, ama puanlarını siz yükseltiyorsunuz, farkındasınız değil mi? Az önce arkadaşımın dediğini tekrarladım. Bir bölümünü tekrar kullanacağım: "Toplumun baskısıyla onu bir hedef olarak görüyor, başarı odur şeklinde ona ulaşmaya çalışıyor."

SALONDAN-

O zaman burada bir çelişki yok mu? O zaman prosesten gelen bir zarar da söz konusu.

ULAŞ BIÇAKCI-

Ama toplum onu absorbe ediyor, iyi okul diye biliyor.

SALONDAN-

Buna toplumsal fayda denmez ki, o okulun kendisini o toplumsal faydayı sağlaması anlamına...

ULAŞ BIÇAKCI-

Ama o fayda fiktif, onu söylüyorum. Boğaziçililer eskiden lisan bilirdi, ODTÜ'lüler eskiden lisan bilirdi, şimdi bize mülakata geliyorlar. Diyorlar ki, lisanımız yeterli değil. ODTÜ'ye gittim, Endüstri Mühendisliği'nde seminer veriyorum. Katılımcıların hepsi endüstri mühendisi, çocuklara sordum: "*Çocuklar sizin lisan durumunuz ne alemde?*" *Yarım yamalak*, "*İyi hocam*" yanıtını aldım. Bu arada katılımcıların ara-

sında orta yaşlı bir bey var. 1970 yılında ODTÜ'den mezun olmuş. Beni basından, kitaplarımdan, yazı ve seminerlerimden tanıyormuş Ne zaman yakınında bir yere gitsem o kişi orada, illa beni dinlemeye geliyor. Bu seminere de gelmişti. Kendisine dedim ki, *"Beyefendi siz bunca yıllık mühendissiniz, bu kadar sene önce buradan, ODTÜ'den mezun oldunuz. Mezun olduğunuzda ilk ve en önemli tereddütünüz neydi?"* Beyefendi, *"Lisan"* demez mi ki, düşünün ODTÜ'nün ODTÜ olduğu zamanlar. Daha sonra devam etti: *"İlk iş olarak Amerika'ya gittim lisanımı geliştirmek için."* ondan sonra sen gel burada zırt zırt Boğaziçi'ne giremedim, Boğaziçi mezunu değilim, bir türlü ODTÜ'ye, Bilkent'e kapağı atamadık diye sızlan. Başarısızlığa mazeret mi arıyoruz nedir? Şirketler de bu tür okul mezunlarını tercih ediyor. Gitti o üstünlükler, başta "yurt dışı" okullardan başlayarak. Lisanları yeterli değil. Artık teknoloji sayesinde onun elindeki bilgiye sen de aynı hızda ve eşit şekilde ulaşabiliyorsun. Git otur şu bilgisayarın başına, www.google.com yaz, çıkan kutuya konuyla ilgili bir kelime yaz binlerce hatta bazen milyonlarca adres gelsin karşına anında.

Ben Boğaziçi'nde özel öğrenci diye bir statü ile bazı dersler aldım. Tanıdığım olan ve orada öğretim üyesi olan bir profesör, "Senin akademik bir yanın var, illa gel orada master yap" diye beni yönlendiriyordu hep. Neticede iş yaşamından gidip gelenlerin özel bir statü ile dersler almalarına olanak veren bu statü ile dersler aldım. Boğaziçi o zamanlar Boğaziçi idi. Orada önceleri neredeyse aşağılık kompleksine kapılmıştım. Bizim arayıp bulamadığımız, getirttiğimiz zaman gümrüklerden geçirtemediğimiz kitaplar orada kütüphanelerde vardı. Ama biz ulaşamadık. Şimdi öyle mi? www.amazon.com'a yaz, 3-5 gün sonra, bilemedin 10 gün sonra kapına kadar geliyor kitap.

Başarının tanımı mesela, bunu da tutuyorum. Sen kendin öğrenirsin, öğretilinemez diyorum yani edilgen değildir. Bekleme başarıyı, birisi kulağıma fısıldayacak, kafama vurup, şırınga yapıp sana başarıyı öğretecek. Rotası yok mu başarının rotası, var, ama hazırlıkları yok, bilmem kaç altın kuralı yok. İş yaşamı artık öyle hale geldi ki, gir şirkete, çalış çalış şef muavini, şef, müdür muavini, müdür ol ve emekli ol, **Gaffur**'un çizgili pijamalarını giy, pencerenin kenarına otur, hanımla

kavga et. Eski modeldi bu, şimdi hanımlar da emekli olup beylerle kavga edebiliyor. Çizgili pijama yerine hanımlar ne giyer tam bilmiyorum, sabahlık diye öneriyor bazı katılımcılar. Yarın öbür gün emeklilik diye bir şey kalmayacak. Bugün aklına emekliliği koyan varsa çıkarısın ve emekli durumunda olan da varsın kendine mutlaka meşgale edinsin.

Mesela, başarı yalan söylemeye ihtiyacı kalmamaktır diyor Çetin Altan, bunu da çok tutuyorum. Başarının yüzlerce tanımını var da bunlar benim görüşlerimi temsil eden şeyler. Bana sorsan başarı nedir diye, önce iyi bir iş yapmaktır derim. Züğürt tesellisi. Millet kılını kıpırdatmadan malı havuduyla götürüyor, sen de burada iyi iş yapmaktan bahsediyorsun. Çalış çalış madalya takarlar, sana mı kaldı filan...

Gazeteci Ayşe Önal benim birinci kitabım olan, “Başarının Olmayan Rotası. İşıyaşamında Kişisel Kalite ve Profesyonel Düşünce ve Davranış” adlı kitabımı Milliyet Gazetesi’nde tanıtırken, daha doğrusu överken şöyle diyordu: “Hazır fırsat bulmuşken ayağa düşmüş olanı değil bilimsel psikolojinin başarıdan kastettiğinin, *insanın hayata başladığı nokta ile geldiği noktanın ölçülmesi* olduğunu söylemek küstahlığında bulunacağım.”

Başarı konusunda en beğendiğim tanımlardan birisidir Önal’inki

Profesyonelizme geçiyoruz. Tabii bu konular bitmez, ben size pozitif düşüncenin böyle genelde konuşulduğu gibi hayata iyi bakmak, ağız kulaklarında durmadan gülümsemek, sürekli mutlu ve iyimser olmak gibi şeyler olmadığını söyleyeceğim. Mutluluk ne biliyor musun? Ne zaman anlarsın mutlu olduğunu? Rahat bir nefes alabildiğin zaman mutlusunur ama o, bir nefes almak kadar da kısa sürer.

SALONDAN-

Rahatladığın zaman.

ULAŞ BIÇAKCI-

Ben ona iç huzuru diyorum. Mutluluk lafını kullanmıyorum. Çünkü tüketiliyor, çünkü kullanılıyor.

SALONDAN-

Ben mesela olmaz, hayır, mümkün değil kelimesini az kullanan adamım.

ULAŞ BIÇAKCI-

Niye? Çünkü zoru hemen yaparız, imkansız biraz zaman alır, değil mi.

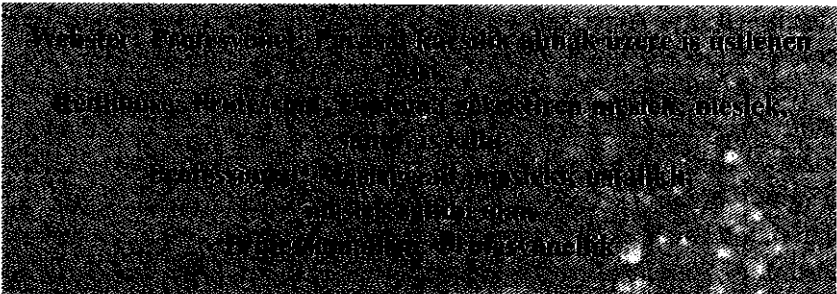
SALONDAN-

Peki, iç huzuru nasıl kazanılıyor?

ULAŞ BIÇAKCI-

İç huzuru gözlüklerin, paradigma dedik ya, bakış açın, buradan (gözlüklerini göstererek) süzeceksin. Yükselen değerler dediğimiz şeylerin etkisinden kurtulacaksın. Hastanede seminer veriyorum. Orada bu tür değer yargılarının yanlış olduğunu, çalış çalış madalya takarlar, sana mı kaldı, vesaire, bunlara kapılmayacaksınız, bunların etkilerini azaltacaksınız derken bir hemşire hanım çıktı dedi ki, "Hocam, size asla katılmıyorum." Yüzü gözü kıpkırmızı, birkaç tatsız deneyim yaşamış belli ki.

Profesyonellik dediğimiz şeyin ben yıllardır seminerlerini yapıyorum. Mülakat yapıyorsun, geliyor adam diyor ki, "Ulaş Bey, biz artık profesyoneliz, öyle amatörlük filan, geçti onlar." Ben de soruyorum: "Afedersiniz beyefendi, veya hanımefendi profesyonellik nedir?" Profesyonelliğin, beni tatmin eden doğru dürüst bir tanımını ne sözlüklerden ne de, "Ben profesyonelim arkadaş" diyenlerden alabildim. Onlar şu tür şeyler söylüyorlar. Önce sözlüklerden başlayalım:

“Inserch of Excellence” diye bir kitap vardı. Onu mutlaka okuyun. Diyor ki, biz şirketleri hâlâ öyle tepedeki 5-10 tane Chief Executive Officer (CEO) veya Chief Financial Officer’ın (CFO) başarıya ulaştırdığını sanırdık.

Asıl başarıyı sahadaki insanlarla, müşterilerle uğraşan insanlar getiriyor. Bir havalimanında bilet alırken diyor ki, ya bu havayolunun başarısı o tepede oturan, güzel ofislerde çalışan ve bilmem kaç yüz metre-karelik yemek salonlarında elleri eldivenli garsonların hizmet ettiği adamlardan çok, tabii onları da ihmal edemiyoruz, sahadaki adam, senin de şantiyende küçük bir detay küçücük bir detay bütün şantiyenin itibarını ve/veya kalitesini zedeleyebilir.

Apolet meselesi değil de ne?

SALONDAN-

Renk önemli değil, istediği takımda oynar.

ULAŞ BIÇAKCI-

Oynayabilmeli ama salt o değil

SALONDAN-

Ama kendini vazgeçilmez yapacaksın da, adam senden vazgeçemeyecek. O zaman stajyer de olsan...

SALONDAN-

Adam senden vazgeçemeyecek. Boş ver, bunu başkasında bulurum diyemeyecek, sana karşı diyemeyecek.

ULAŞ BIÇAKCI-

Hiç kimse vazgeçilmez değildir. Bir tarafınıza yazın. Profesyonellik-
le ilgili önemli bir cümledir.

SALONDAN-

Stajyerliğim zamanında bir büroda çalışıyordum, mezun oldum, beni bırakmak istemiyor. Ayaklarımın üstünde durmaya çalışıyorum.

ULAŞ BIÇAKCI-

Siz o anlamda söylediniz. Ben 2 aylık stajyerler var ya, onları söylüyorum. Şöyle derler bana, “Profesyonel demekle ne kastediyorsunuz?” dediğimde. “Abi, ben saatimi kiralayan adamım.” Ben de kirahıyorum, saatimin saati 100 dolar.

Profesyonellik ve amatörlük, iki zıt kavram bağdaşabilir mi? Demin söyledim, onun için hızlı geçiyorum. Amatör ruha yer var, sen istediğin kadar yok de, istediğin kadar maddiyatçı ol, o amatör ruh, o heyecan, o coşku içinde olmadıktan sonra yaşama ümidin, yaşama zevkin azalır. Arkasında heyecan ve coşku bulunmayan hiçbir başarı yoktur. Profesyonel dediğimiz insanların aslında büyük ölçüde heyecan, coşku ya da amatör ruhu savunduklarını göreceksiniz, ama lafta dolaşan sözde profesyonellikte böyle bir savunma yok.

Heyecan, coşku filan yok kardeşim, nerede trak, orada bırak, ben işimi yapar paramı alır giderim. Hatta bazı o büyük Batılı şirketlerde var ya, 5 dedim mi trak, tenis çantamı alırım doğru Hilton'dayım. Adamı öyle gece yarısı oturttururlar 03.00'e kadar. Gima görüşmeleri yapıyor, gece yarısı 03.00'te bağlıyorlar. Ben tenis oynadım, yorgunum gelemem olabilir mi... Gerçeklerden kopuk, olumlu bakmıyor adam. **“Benim işimin gereği neyse onu yaparım”** diyeceksin, ama bu biraz taviz gibi, amatörlük gibi görünüyor. **Ne iş olsa yaparım abi mi** yani Ulaş bey demeyin ne olur çünkü profesyonelliği bitirmemiz lazım. Yine de kısacık da olsa kanaatimi belirteceğim. **Ne iş olsa yaparım lafını olumsuz bir laf olarak algılamayı bırakın.** Bu paradigma ayarının açıklaması İnşallah seneye.

SALONDAN-

Nuh'un kendisi yapmadı mı gemiyi?

ULAŞ BIÇAKCI-

Burada verilmek istenen mesaj herhalde amatör ruhun ne ihtişamlı iş-ler başarabileceğini anlatmaktadır.

SALONDAN-

Peki, Nuh'un gemisini yürüten profesyonel miydi acaba?

ULAŞ BIÇAKCI-

Bir sorayım geleyim.

SALONDAN-

Hayatta kalmak için yapıldığı için amatörce yapıldı.

ULAŞ BIÇAKCI-

Vallahi bu slaydı biraz beğendim diye koydum, ama böyle ilgi göreceğini tahmin etmiyordum.

SALONDAN-

Ara verme ihtiyacı doğmuştu galiba...

ULAŞ BIÇAKCI-

Verebiliriz, ama şunu söyleyeyim girip çıkmak her zaman serbesttir. Bazen böyle katılanlara öğrenci muamelesi yapanlar var. Zaten yarım saatimiz kaldı. Tam yarım saatte bitireceğim, söz, devam edelim biz. Siz çıkıp işinizi görebilirsiniz.

Amerika'ya ilk gittiğimde demir çelik tesisindeki kalıpcı formen gibi ben de aptahlı oynuyorum, ücret sistemi yapıp onlara götürdük, onu okuyoruz, görüşlerini almak için demiştim ya. Adamlar diyor ki, mükemmel olmuş, niye bize okutup boşuna para veriyorsunuz filan. Ben bu arada kendi kendime paradigma ayarları yapmaya çalışıyorum. Amerikalılar 5'te bırakır, bir dakika fazla çalışmaz, mesai dolar dolmaz tenis-

lerine, havuzlarına, saunalarına giderler ya, ben adama soruyorum, “Kaçta işi bırakırsın?” Net cevaplar alamıyorum. “Sekreterler kaçta çıkar? Siz hiç cumartesi, pazar işe gelir misiniz?” “Yok” diyor. Günlerden Cuma, ben otele gidiyorum. Bir de baktım, bu da karşıdan geliyor, ben gördüm onu, elinde büyük bir çanta, bana görünmeden kaçmak ister gibi bir hali var. “Yahu Dan” -adamın ismi Donald da, Dan diyorlar, Dan da söylenişi, yazılışı Don – “Ne haber, nereye gidiyorsun, niye kaçıyorsun benden?” dedim. Dedi ki, “Eve gidiyorum” “Ne o öyle koca çanta, ne var içinde?” Yanıtı şu: “Senin rapor. Patron talimat verdi, cumartesi-pazar sürekli bunu çalışacaksın, bitirmeden gelme.” Biz de burada Amerikalılar diye tutturuyoruz ezbere. “Niye sordun bunları” dedi bana. İçimden dedim ki, “Tenis oynamaya gidiyorsun sandım da ondan.” Dışımından da, “Hiiiç” demekle yetindim.

Patron da profesyonelce davranabilir mi? Evet. Sermaye sahibi olarak, patron olarak da profesyonelce davranacaksın, yoksa şirketine 3 gün sonra 5 gün sonra batırırsın. Yönetirken profesyonel gibi davranacaksın. Sermayeye ilişkili konularda patronluk taslayabilirsin, ama yönetirken şapkayı değiştireceksin ve profesyonel normlara göre davranacaksın. Nedir o? Toplantıda adam birazcık sesini yükseltiyor, bir bakış, bir bakış, neredeyse elinin tersi ile kafasına çarpmadığı kalıyor. Halbuki tam tersi olmalı. Toplantılarda hiç konuşmayan adamları bi daha toplantılara almayın. Fikir beyan etmeyen öneri ve çözüm üretemeyen insanlar sadece robottur, sepet gibi oturur. Görevini eksik yapıyor demektir. Konuştur insanları. Böyle yapmayan patron, şef, amir, müdür, genel müdür her kimse kendisinden korkuyor demektir, konuşanlar haddini aşar, disiplinsizlik olur diye. Haddini aşarsa haddini bildirmek senin elindedir, bu yeteneğini geliştir. Sadece bir misal verdim.

Kendinizi tanımlara çok fazla bağlamayın. Çok sıkı tanımlar, çok fazla kurallar koymayın.

Şöyle bir söz de var, diyor ki,

Bu ne demek? Siz eğer o insanı etkilerseniz istediğiniz kadar kural koyun, o etkileme daha güçlüdür ve daha sonuca gider. Katılıyor musunuz buna? Onun için de müdür, yönetici kurallarla yönetir, liderler ise türkü diye simgelediğim değerlerle ...

Bu tür simgelere, değerlere yine Feyzi Akaya'dan bir örnek vereyim:

Bu sözle ilgili olarak bu kez de kendi kitabım olan, **“Başarının Olmayan Rotası - İş Yaşamında Kişisel Kalite ve Profesyonel Düşünce ve Davranış”**tan bir alıntı yapayım. Kitapta şirket kültürü konusundan bahsederken kullandığım bir paragraflık gerçek bir örnek olaydır bu, gerçek bir anıdır. Örnek olay dediğim anımı seminer, yazı ve konferanslarımda da sürekli kullanmışımdır. Kitabın o paragrafını, anımı, örnek olayı size de aktarıyorum:

Feyzi Akkaya inşaatlardaki kalite üretimine verdiği önemi bakınız şu nefis simgesel örnekle nasıl anlatıyor: **“Beton, toprağın altında da kalsa güzel olacaktır.”**

Sanırım hiç bir teknik uluslararası şartname, hiç bir şirket şartnamesi ve hiç bir talimat veya ceza bu **simgesel anlatım**'ın, değerini yerini alamaz.

Kalite tutkunluğunu anlatan bu simgesel ifade acaba şirketin davranışlarına, kalitesine, başarısına somut bir katkıda bulunmuş mudur yoksa güzel bir söz olarak mı kalmıştır? Bu ciddi bir sorudur ve STFA'da iken aklımı epey meşgul etmiştir. “Beton toprağın altında da kalsa güzel olacaktır” ifadesini ilk kez bir şantiye şefinden duymuştum. STFA'da eğitim işlerine de ben bakardım. İlk kez büyük bir oryantasyon programı düzenlemiştik. Programın içeriğini hazırlarken yukarıdakilere, “Burası bir şantiye şirketi. Şantiyeciliği de birisi anlatsın” de-

miştim. Fikrim çok güzel bulundu ama, “Bu işi en iyi yapacak bir adam var da konuşuramazsın ki” dediler. Ben de, “Sizin arkadaşınız, siz isteyince konuşur, olmazsa talimat verirsiniz” demiştim. “Yok” dediler, “İşini sen kendin hallet.” **Özgün Dumrul** idi bu adamın adı. Olayı öyküleştirilmek için daha sonraları anlatırken onun adını, “**Deli Dumrul**”a çevirmiştim. Kendisi ile görüştim ve konuşması için ikna edebildim. O, konuşmayı bilmez, iş yapmayı bilirdi. Yani, “**işinin delisi**” idi o. Nitekim toplantıda kesik kesik konuştu. Toplantının sonuna gelmiştik. İsteddiği konuları tamamen bitirememişti. Ama zamanı uzatmak istemedi ve, “Feyzi Ağabey’in sözünü tekrarlayarak konuşmamı noktalayayım” diyerek ekledi; “**Beton toprağın altında da kalsa güzel olacaktır. Bunu hiç aklınızdan çıkarmayın.**” Uzaktan onu izliyordum. Lafın sonunda bir şeyler olmuştu. Cümleyi bitirirken başını önüne eğdi ve lafın sonu gırtlığından zorla çıktı. Birdenbire anladım ki, boğazı düğümlemişti. Bir iki saniye oturduğu yerde başı öne eğik, kağıtlarını topladı ve sonra kalkarak hızla dışarıya doğru yürümeye başladı. Kimse bir şey anlamamıştı. Hemen koşarak teşekkür etme bahanesi ile kendisine yaklaşmışım ki, gözlerinin dolu dolu olduğunu gördüm. Konuşmak nedir bilmeyen, hele hele ağlamak nedir hiç bilmeyen o koca Deli, o koca Dumrul hicirliklerini tutmaya çalışıyordu. Anlaşılmasın diye kendisine daha fazla yaklaşılmasını önlemek için hızla çıkıp gitti.

“**Beton toprağın altında da kalsa güzel olacaktır**” şeklindeki simgesel ifadenin, klasik deyişle bu kültürel değer ne kadar güçlü, gerçek ve işe yarar olduğunu o zaman anladım. Çünkü Deli Dumrul’un şantiyeleri gerçekten olağan üstü eserlerle doluydu. Acaba bu felsefeyi o deprem zamanlarında inşaatçılar, demirciler, betoncular, deprem mühendisleri, belediyeciler... benimseselerdi o kadar zayıyatımız olur muydu?

SALONDAN-

Onlar hiç bunu böyle algılamıyordur ki...

SALONDAN-

Bir örnek verebilir miyim? Çok eski tarihlerde müdür rica etti. “Mal sahibi ısrar etti. Projeyi yaptın, TUS’u üstlendin, ama ben aynı zamanda kontrol etmeni istiyorum” dedi. “Peki” dedim. Bir-iki gittim sıkıldı kal-

fa, “Abi ne gelip duruyorsun yahu sen? Sıkıldım senden” dedi. Rahatsız oldu. Her şeyi istediğimiz gibi uygulama şansımız yok.

ULAŞ BIÇAKCI-

Doğrudur, hem de sizin projeleriniz var, hesaplarınız var ama neticede veriyorsun kalfaya. Her saat başında mı duracaksın? İşi sadece talimatla, hesapla kitapla, eline projeyi vermekle yapamıyorsun. Ona verdiklerine yasa diyelim, kurallar diyelim. Başka şeyler de gerekiyor. Özdeyişteki, “türkü”dür o başka şeyler. “Beton toprağın altında da kalsa güzel olacaktır” Feyzi Beyden bir örnektir sadece. Ona bu fikri, duyguyu, inancı verirsen daha etkili olacağın kesin, o da yüzde 100 kesin değil, ama daha etkili olacağın kesin. Onun için şirket kültürü diye bir şey var, insanlar liderlik yapabilmek için bunların üzerinde daha çok durmalı. Yoksa şirket kültürü bir çoklarının sandığı gibi çörek-börek partisi, yaş günü kutlamaları, ayın-yılın elemanı, kravat, eşarp hediye etme gibi şeyler değildir.

Ha, bir de aklınızda bulunsun türküyü de tutturamazsan o adamı değiştireceksin. Ama insan edebiyatı bazen buna engel oluyor. Bakın “edebiyatı” diyorum. Bazen de, “**iyi insan**” olma dürtüsü bunu engelliyor. Lütfen şunları unutmayın: 1.

İşyerindeki insan;
Değerlidir, insan olma karşılığında ve,
Önemlidir, performansı karşılığında.

İş yerindeki insanlar sadece değerli değil önemli de olmak zorundadırlar. İş yerinde önemli olmak demek, iyi iş yapmak demektir.
Bir de şunu unutmayın 2.

“İnsan” politikaları konusunda daha açıklamalar yapmak isterdim ama zaman kısıtı nedeniyle onu da başka bir konferansa bırakıyorum.

SALONDAN-

Denetlenmeyi sevmiyor. Bir denetici gidiyorsa bu kadar insan niye in-
saata geliyor diye tepkileniyorsunuz.

ULAŞ BIÇAKCI-

Kompleksli insanlar. Mümkin olduğunca -her zaman mümkün olmaz-
altında, üstünde veya yanındaki kompleksli insandan kaçınacaksınız.

SALONDAN-

Aslında mesleki davranış normlarının tam olarak benimsenmemesin-
den kaynaklanıyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Tabii, günümüzde hangi mesleki norm, hangi ahlaki norm tamamen be-
nimseniyor? Aksine yozlaşıyor. Bugün ben seninle konuşurken gelip
gece üçte işi bir başkasına veriyorsam bu ahlaki bir davranış mıdır?

SALONDAN-

Sizin dediğiniz gibi oluyor. O bir profesyonellik gibi algılanıyor. O za-
man tanımlamalarda da...

ULAŞ BIÇAKCI-

Kesinlikle haklısınız. Eskiden, “arkadan dolanma” ya da “kalleşlik”
dediğimiz şeye şimdi profesyonellik deniyor, başarı deniyor. İş ahlakın-
da da değişim var. İstersen kabul etme. Gerçeklere odaklan diyorum
ben sana, şu kadarcık bir çocuk toplantıda geldi bana dedi ki, bunlar li-
se talebesi, seminer bitmiş, etrafıma toplanmış bir sürü genç var, bekle-
di, bekledi, küçücük bir şey, çok da tatlı bir çocuk, kalabalıkta kaybol-
masın diye biraz bekledi ve kalabalık gidince geldi, “*Hocam, bir tek
şey sorup gideceğim dedi, iş ahlakında da yozlaşma var, değil mi?*”
Kesinlikle var. Aksini düşünmek, Pollyanna’cılık olur işte.

SALONDAN-

Aslında o biraz da insanların çok fazla başarıya kendilerini güdeleme-
lerinden kaynaklanan bir şey değil mi? Çok aşırı derecede böyle başa-
rıya...

ULAŞ BIÇAKCI-

Sizlerden çok olumlu saptamalar alıyorum. Sizin saptamanız da çok güzel. Hani az önce mutluluk konusunda verdiğim örnekteki Hintli, "Mutluluk için çok uğraşma, aşırı mutluluk çabaları insanı mutsuz eder" demişti ya ben aynı şeyi başarı için de söylemek istiyorum.

SALONDAN-

Bir yerde uzaklaşmayı da beraberinde getiriyor. Meslek değerlerinden uzaklaşma da beraberinden getiriyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Etrafındakilere kanıtlayacaksın başarını, hiyerarşik amirin başarılı demiş, yetmez. Başarın genel kabul görmüş olacak.

SALONDAN-

Feyzi Bey bütün meseleleri kanıtlamış.

SALONDAN-

Kanıtladı, ama sonunu aslında getiremedi yine, bir şekilde şu anda Sezai Türkeş Feyzi Akkaya'nın geçmiş dönemlerdeki gibi zirvede olmasının nedeni de onu da araştırmak lazım.

ULAŞ BIÇAKCI-

Yok, konuyu dağıtmayalım. Ben seve seve tartışırım da zaman meselesi.

SALONDAN-

Ulusal anlamda bir kültür oluşturulamamış.

ULAŞ BIÇAKCI-

Kültür oluşturulmuş ancak sonradan modifiye edilmek yerine yozlaştırılmıştır. Bir şirketin başına gelecek en kötü şey kültür yozlaşmasıdır. Bireylerde de öyle. Çok net söylüyorum, STFA'nın bugünkü duruma gelmesinin başlıca nedeni Sezai Türkeş'in ilkelerinin yeni, genç nesil tarafından kırılmasıdır. Ne ilkesi o? Bir numaralı ilke, **sadelik esastır**. Bunu bozdular. Sezai bey deve kını gibi kını gütmeye başladı onlara.

Ama sadece bu değil, arkasından Ortadoğu çöktü, iş yok, para yok. Eskiden para okkayla, ricayla hatta zorla Libyalılar onlara iş veriyordu, ama birinci nedeni, asıl nedeni Sezai Beyin ilkelerinin, birinci sıradaki sadelik ilkesinin ve daha sonraları da diğer bazı ilkelerinin bozulmasıdır. Bitti. Kendisi dünya nimetlerinden faydalanmayı bilmeyen bir adam, herkesi öyle saydı. Hele kendi kurallarını yıkanlara küstü ve ben oradayken gayet net hatırlıyorum, "Abi, batarız" dedikleri zaman, "Batsın ben ölmeden göreceğim" diyordu.

Profesyonelliğe devam edelim. Benim önem verdiğim tanınımcılardan birisi de şudur: Profesyonel, kendi kariyerini kendisi çizen, kendisini kendisi inşa ederek kendi geleceğini kendisi yapan kişidir.

Bakın burada, "kendi" lafı çok bol. Niçin mi? Bizim toplumumuzda hep başkalarından medet umulur. Önce aileden, anne-babadan, sonra okulardan, hocalardan, diplomalardan; diploma bana iş bulacak, birileri elinden tutacak, şirkete gideceksin, şirket bana kariyer temin edecek, gelecek vaat edecek, amirlerin, yöneticilerin seni yükseltecek, genelde büyükler sana yardımcı olacak. Hatta bizde en başta devlet bile "baba"dır. Vah canım... Şirketlerde en az çalışan sistemlerden biri kariyer planlaması, neyin kariyeri? Sen kariyerini planlamazsan başkası senin kariyerini çok zor planlar. Jack Welch şöyle diyor:

SALONDAN-

İlgilendiğim bir laf daha vardı, yeri gelmişken söyleyeyim. Kurda soruşlar ensen niye kalın diye, kendi işimi kendim yaparım demiş. Birçok zaman gerçekten öyle, insan kendi işini kendisi yapmazsa başkalarına bırakırsa kesinlikle tökezliyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Başlangıçlarda bu kural çok doğrudur, ama ilanihaye kendi işini kendin yapamazsın tabii... Açıklayıcı bir şey daha söyleyeyim, Nazif Zorlu'nun lafını hatırlayalım: "Ben çıraklığımı yapmadığım işin müdürlüğünü yapmam." Bu ne demek? Ben işi öğrenirim, detaylarını bilirim, o

işin başındakilere kerizlenmem. Kusura bakmayın, bazen böyle biraz argo kullanıyorum, ama maksadımı hızlı anlatmak için, dolayısıyla o işi öğrendikten sonra müdürlüğünü yaparım. Öğrenmen söz konusu, bu yatırımlarda da böyledir. “Asıl olan işini yap” diyoruz şirketlere, “dağıtma” diyoruz yatırımcılara. Başka iş yapmayacağım mı ben kardeşim? İnşaat bilirim, inşaattan başka iş tanımam, kargadan başka kuş tanımam gibi bir şey. Hayır, yaparsın, öğrenirsin, adamını bulursun. Mühendislikten örnek vereyim. Sezai Bey derdi ki, bana adamını bul, ben sana iş alayım. Halbuki teoriye bakarsanız adama göre iş değil, işe göre adam esastır. Bu tür kurallar fiktif kurallardır. Ayrıca da bayatlamış, eskimiş kurallardır. **Bilimsel Yönetim Akımı** dediğimiz şey maalesef buharlaşmış, uçtu gidiyor. Biz hâlâ onun peşinde koşuyoruz ve dolayısıyla gerçeklerin üzerine odaklanmıyoruz, olumlu düşünce yapmıyoruz. Bazen işe göre adam, bazen adama göre iş, koşullara, duruma göre, az önce konuştuk ya.

Bir başka tanımık: Profesyonel, çizgisi olan kişidir. Elbette ki hepimiz hatalar yapıyoruz, ama genel çizgi yukarı gidecek. Onun için karşınızdaki insanların hatalarını hoş görmeyi öğreneceksiniz. Tabii bir hoş görürsün, iki hoş görürsün, üçüncüsünde senden başkası farkına varır ve hoş görmeyebilir.

Bir tanımık daha: Piyasa değeri olan kişidir. Bunu ilk şöyle anlıyorlar: Diyolar ki, nereye gitse bu maaşı alır. Maaş sadece işin bir parçası, daha fazlasını alabiliyorsan ne iyi, ama asıl kastettiğim bunun içerisinde bireysel kalitedir. Örneğin, ben bilgisayara ne kadar aşinayım? Ne kadar iş yapıyorum? Bir fuara gittiğim zaman eller aya biz yaya mı diyorsun, biz nerelerde kalmışız diyor musun? Siz şirket sahibi misiniz?

SALONDAN-

Evet, benim kendi şeyim var, ama taşeron, biz diyoruz ki, bizim normlarımız var. TS500 standartları, buna uyacağız, bu normları yaptığımız işte yakalayacağız. Yapı sektörünü kastediyorum, betondan tut, demirinden her şeyine kadar, dış cephe kaplaması da dahil, çatı da dahil hepsi, tamam diyor. Sonra geliyorsun işi yaptığın zaman bir noktada tıka-

niyorsun. Sen burayı böyle yapma geç işte biz bunu tanıyoruz. Olur mu hocam, ben bu adamlara para vermişim. Bir de bu var.

ULAŞ BIÇAKCI-

Şartnameye, projeye, genel spesifikasyonlara mümkün olduğunca uya-caksın.

SALONDAN-

Biz uyduğumuz zaman tepki görüyoruz. Burayı fazla denetleme diyor. Bizim adamımız, partilimiz diyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Kafasına basarım tokadı. Kafasına basarım tokadı derken bir şekilde onu etkilerim, altından girerim, üstünden çıkarım onu etkilemeye çalışırım.

SALONDAN-

Biz de ikna edersek yapıyoruz, edemezsek bırakıyoruz.

ULAŞ BIÇAKCI-

Tabii başka ne yapacaksın? **Ya bu deveyi güdeceksin ya da bu diyardan gideceksin.** Eski atasözlerimizi gözardı etmeyin. At akli ile bak işe önce demedik mi? Başka şıkkı var mı? Türkmenistan'da bir inşaat firmasına danışmanlık yapıyorum. Diyor ki, şantiyeciler, "Bu projeciler bizim uygulama projelerini göndermiyor. Bir çok detay elimizde yok. Biz de bu detayları ne yapıyoruz abi? Gazlayıp gidiyoruz." Ne yapacaksın, inşaatı mı durduracaksın? Ama benim yapacağım görev orada nedir? Diyeceğim ki, bu projeciler var ya abi, şantiyeye, her ay iki kez şantiyeye, sen de hazırla neleri yapmadın, neleri çizmemiş, hangi ayrıntılara yer vermemiş, elinden geldiğini yapacaksın, yaşam bu değil mi?

Bir iş adamının, rahmetli Turgut Işık'ın şirketlerinin her yerine astırdığı şu sözü paylaşmak isterim sizlerle:

Hayatın mücaddele değil, amaçla mücadele olduğunu

Profesyonel, ormanın içinden gelen kişidir. Yani tabanı ve işleri bilen kişidir. Bu demin konuştuğumuz şey, çırak, usta, müdür belli kademelerden seçilerek gelecek. Bu tanımcık tepeden inme gelenlerin hepsinin illa profesyonel olmadığına anlamına gelmez. Ailesi getirir, oğludur, kızıdır, akrabasıdır ama adam tam profesyonelce düşünür ve davranır. Mesela, Güler Sabancı...

SALONDAN-

Saptama yapmak istiyorum. Özellikle çok karmaşık yapıların olduğu organizasyonlarda problemleri çözmek başından beri firmada çalışan kişiler tarafından belki bazı yanlışlıklar problemler görülemeyebiliyor, ama tepeden o kurumda herhangi bir geçmişi olmayan birisi getirildiği zaman daha kolaylıkla problemleri ve çözümleri görebiliyor. Özellikle banka yönetimlerinde görüyoruz. Yıllardan beri bankada şeflik, müdürlük veya genel müdür muavinliği yapmış, ama problemleri göremiyor, ama dışarıdan...

ULAŞ BIÇAKCI-

Hay ağzınızı öpeyim. Danışmanlığın en büyük yararı nedir biliyor musunuz: **Dışarıdan olmak. Çalışardan ormanı görememek** çok sık rastlanan bir durumdur. Bazıları buna **işletme körlüğü** de der. Ayrıca Tayyip Erdoğan'ın tabiri ile **bürokratik oligarşi** de var.

Sistem literatüründe buna **bürokrasinin görünmez eli** de denir. Adam başbakan ama bürokrasi ona bile direnebiliyor. Ecevit, **"Kim bastı bu düğmeye bilmiyorum"** diyor. Devlette 130 bin makam arabası var, arabaları geri getirin diyor, kendi imzası ile yazı yazıyor, binbir türlü manipülasyon yaparak kimse geri getirmiyor. Bürokrasinin bir gücü vardır.

SALONDAN-

Tepeden atamalar bazen işe yarayabiliyor.

ULAŞ BIÇAKCI-

Az önce bahsettiğim mekanizmaları yıkacak kadar güçlü ve avantajlı ise evet. Mekanizmalar sadece içeride mevcut da değildir. Bir sürü çevresel etken var. Bana sorarsan önce içeriden denersin, sonra dışarıdan.

Pratik yaşamda tek tip tanımlar bizi hiçbir yere götürmüyor demiştim. O zaman da demiştim ki, profesyonellik için mesela kısacık, eski tabirle etrafını cami ağıyarını mani, yani ilgili her şeyi içeren, ilgili olmayan herşeyi de dışarıda bırakan ancak günlük yaşamda bir işe yaramayan bir kaç cümlecik bir tanım yerine kendi algılamamızı yansıtacak bir tanımcıklar seti yapalım, başarı, mutluluk, mükemmellik ve olumlu düşünce hakkında yaptığımız paradigma, algılama ayarlarında yaptığımız gibi demiştim. Bu konularda dağınık bir yaklaşım sergiledim. Ancak derli toplu yaklaşımlara sıra geldi.

Profesyonellik bir düşünce ve davranış biçimidir demiştim. Öyleyse ilk önce bu davranış biçimini yansıtan ve Profesyonelizm Şartnamesi adını verdiğim tanımcıklar setine geçelim.

Ondan sonra da, profesyonel kimdir, kim değildir konusundaki tanımcıklar setine geçerek konuşmama son vereceğim.

Profesyonellik sadece *yönetim ve yöneticiye* değil *herkese* ait bir *düşünce ve davranış biçimi*'dir. İşte bazı örnekler:

- **Profesyonel sorunların üzerine gider;** profesyonel olmayan sorunların etrafında dolaşır ve hedefe hiçbir zaman varamaz.
- **Profesyonel işine sarılır;** profesyonel olmayan elinin ucu ile tutar.
- **Profesyonel mesai saatlerini aşırsa da işlerini neticeye ulaştırır;** profesyonel olmayan, "sabah 8-akşam 6 sendromu"na yakalanmış, "Mesai bitti mi benim işim de biter" diyen otobüs yolcusudur (servis otobüsü).
- **Profesyonel iş tanımından daha geniş bir sorumluluk hissi taşır;** profesyonel olmayan, "Ben burada sadece çalışıyorum" dur.
- **Profesyonel iş tanımının dışına da taşsa işin gereğini yapar;** profesyonel olmayanı göre bu işler "Benim görevim değil" dir.
- **Profesyonel işlerini yerine getirebilmek için gerekli yetkiyi ne yapıp yapıp elde eder;** profesyonel olmayan "Sorumluluk çok, yetkim yok" diye sızlanıp durur.
- **Profesyonel, yapabileceği işleri, "Ben bu işi yaparım" diye üstlenir;** profesyonel olmayan tüm işleri, "Valla kardeşim ben profesyonelim, istediğim koşullar sağlanmazsa çeker giderim" diye koşullandırır.
- **Profesyonel kısıtları, engelleri aşmaya çalışan yapıcı'dır;** profesyonel olmayan her vesilede, "Bu şirket adam olmaz" diyen kronik mızımızdır.
- **Profesyonel orta yetenekteki personelle de görevlerini başarıya ulaştırabilir;** profesyonel olmayan durmadan, "İyi adam yok ki!" diye mazeret öne sürer.
- **Profesyonel üstlerini de yönetmesini becerebilir;** profesyonel olmayan "Her işe karışıyor" diye şikayet etmekten işini doğru dürüst yapamaz.
- **Profesyonel "Bu işi yapmanın daha iyi bir yolu olmalı";** profesyonel olmayan "Biz bunları eskiden beri böyle yapardık" der.
- **Profesyonel "Araştırıp bulalım";** profesyonel olmayan "Valla, hiç kimsenin bişi bildiği yok" der.

- **Profesyonel bir hata yapınca "Benim hatam oldu" der;** profesyonel olmayan "Benim suçum değil" diye mazeret üretmekle uğraşır.
- **Profesyonel dinler;** profesyonel olmayan konuşma sırasının gelmesini bekler.
- **Profesyonel kaybetmekten hemen hemen hiç korkmaz;** profesyonel olmayan kazanmaktan gizli gizli korkar.
- **Profesyonel kendisine ayıracağı daha çok zamanı olsun diye hedefe daha kısa sürede ulaşmak için daha "sıkı çalışır";** profesyonel olmayan ise kendi kafasına göre takıldığı ıvır zıvır işlerle uğraşmaktan, neticeye ulaşacak işleri yapmaya zaman bulamayacak kadar "çok çalışır".
- **Profesyonel söz verir;** profesyonel olmayan vaad eder.
- **Profesyonel "Olmam gerektiği kadar iyi değilim";** profesyonel olmayan, "Hiç olmazsa falanca kadar kötü değilim" der.
- **Profesyonel izah eder;** profesyonel olmayan lafı geveler ("Sadede gel" dedirtmekten bıktırır.)
- **Profesyonel dumanlı havayı da sever;** profesyonel olmayan yazdan başka mevsim tanımaz.

“Profesyonelizm tanımlanamaz, yaşanır” diyor. Ama yine de tanımlar istiyoruz. İşte size benim anlayışımı yansıtabilecek bir tanımlar seti:

Profesyonel kimdir?

- Profesyonel, işin gereklerini yapan kişidir.
- Profesyonel, işini iyi bilen ve bunu etrafındakilere kanıtlamış olan kişidir.
- Profesyonel, bireysel kalitesine, yaptığı işin ve etrafı ile ilişkilerinin kalitesine tutkun olan kişidir.
- Profesyonel, kendi kariyerini kendisi çizen, kendisini kendisi inşa ederek kendi geleceğini kendisi yapan kişidir.
- Profesyonel, çizgisi olan kişidir.
- Profesyonel, piyasa değeri olan kişidir.
- Profesyonel, ormanın içinden gelen kişidir. (Tabanı ve işleri bilen kişidir.)
- Profesyonel, belli kademelerden seçilmek suretiyle yükselerek gelen kişidir. (Tepeden inme değil.)
- Profesyonel, bilgi düzeyini sürekli güncel tutan kişidir.
- Profesyonel, gücünü bilgi, deneyim ve becerilerinden alan kişidir. (Sermaye, aile, dostluk, arkadaşlık vb. ilişkilerden değil.)
- Profesyonel, iş ahlak ve normlarına uyan, oyunu kuralına göre oynayan kişidir.
- Profesyonel, “Hayır” demesini de bilen kişidir.
- Profesyonel, “zamanlı” olabilen kişidir.
- Profesyonel, şablonculuğu beyinselliğe yeğlemeyen kişidir.
- Profesyonel, köşe dönmeyi değil iş yapmayı amaçlayan kişidir.
- Profesyonel, terimsel olarak zıt görünen iki kavramı birleştirerek yorumlayabilen kişidir.
- Profesyonel, doğada elimine edilmesi mümkün olmayan doğal disorganizasyonu kavrayabilen ve anlayabilen kişidir.
- Profesyonel, önceden konamayan kuralları doğaçlamadan anında koyabilen kişidir.

- Profesyonel, içindeki amatör ruhu her zaman muhafaza eden ve ondan coşku ve heyecan duyan kişidir.
- Profesyonel, işinde ve ilişkilerinde kalın kafalı rasyonellikle, kuru bir mantık savunuculuğu yapmak yerine kendisine özgü yetenekleri, sezgi ve duyguları kullanarak yaptığı işe damgasını vurabilen, rengini yansıtabilen, imzasını atabilen kişidir.
- Profesyonel, bu sahnede oynayan ama sadece kendini oynayan kişidir.
- Profesyonel, bir hırsızdır, fikir hırsız, tek farkla ki, çaldığı malın sahibini açıklar.
- Profesyonel, kalabalıklar içinde bir çok kez de yalnız kalan kişidir.
- Ve profesyonel, “profesyonelce davranan” patron dahil herkeştir.

Profesyonel kim değildir?

- Profesyonel, “Ben işimi yapar, paramı alır giderim” diyen kişi değildir.
- Profesyonel, sadece “üst yönetici” yada sadece “yönetici” değildir.
- Profesyonel, işleri karmaşıklaştıran kişi değildir.
- Profesyonel, ikide birde, “Şapkamı alır giderim!” diyen kişi değildir.
- Profesyonel, emir kulu, hele kiralık katil hiç değildir.
- Profesyonel, işin puştu/oroşpusu değildir.
- Profesyonel, patronun ekstra eli veya kolu değildir.
- Profesyonel, moda kelimeler ederek sadece laf üreten kişi değildir.
- Profesyonel, ipek kravatları ve göğüs cebindeki şık kalemleri ile do-laşmaktan başka işe yaramayan kişi değildir.
- Ve profesyonel illa masraflı kişi de değildir.

İki saat beni dinlediğiniz için size teşekkür ediyorum. Sürç-ü lisan et-tiysem affola.

SALONDAN-

Teşekkür ederiz Hocam.

CEMAL GÖKÇE-

Arkadaşlar, bir dakika, Sayın Bıçakçı sürekli olarak Feyzi Akkaya ve Sezai Türkes'ten bahsetti. Ben de bu arada Feyzi Beyin “Ömrümüzün

Kilometre Taşları" kitabından bir şey anımsadım. Feyzi Bey, iş arkadaşı Sezai Türkeş'i şöyle tanımlıyor: "Sezai Türkeş bir şeyi anlatırken 30 cümleyle anlatılacak konuyu işçilere 3 cümleyle anlatırdı" diyor. "Onlar da çoğu zaman bir şey anlamazlardı, ama ben gider düzeltmeye çalışırdım." Dolayısıyla Feyzi Akkaya'nın mühendisliğinin her zaman anlaşılır ve bilgiye dayalı olduğunu biliyoruz. Ulaş Bıçakcı Hocamız da her zaman, 30 cümleyle anlatılacakları 3 cümleyle anlatır. Fakat bu üç cümleyle konuyu kavratır. Dolayısıyla kendisine teşekkür ediyoruz. Sağ olun. (Alkışlar)

ULAŞ BIÇAKCI-

Sağ olun; teşekkür ederim.